

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Laupäeval, 2. septembril 1972

Nr. 67 (3755)

14. aastakäik

KOEKSISTENTSI HUVIDES LASTI SPIOON LAHTI

WASHINGTON (VES) — Ühendriikide kohtuministeriumi esildisel olark Constantino maksta N. Vene saatkonnale tagasi see 100.000 dollarit, mis oli sisse makstud kautsjonina vene spioonina tabatud UNO-tüli Valeri Markelovi vabastamiseks tema advokaadi palvel. Otsuse tegemise juures selgus, et mees, kelle püüenemise takistamiseks kautsjon oli makstud, tegelikult on juba põgenenud USA-st N. Liitu.

Markelov, kes paljastamisesi oli töögina teenistuses N. Liidu UNO-esinduses, oli lahkunud juba maikuu, kohe pärast kautsjoni vastu vabanemist.

Kui prokurör kohtunikule esitas kohtuministeriumi esildist, seletas ta, et kohtu- ja välisministeriumid on omavahelisel nõupidamisel leidnud, et süüdistuse lõpetamine spiooni vastu on "USA riiklikes ja välispoliitilistes huvides". Taotlus süüdistuse lõpetamiseks esitati ainult selleks, et N. Liidu esindus ei kaotaks sisse makstud hügelsummat.

Markelov vahistati 14. veebruaril

Long Islandil, kusjuures tema käest leiti USA Grummani lennukitehases ehitatava jähilennuki F-4 salajased plaanid, millised taile üle andis üks selle tehase insenerisid. Enne vahistamist oli venelane inseneriga kümnel korral kohtunud ja materjale saanud. Insener oli julgeolekuvõimsusi ise informeerinud temale tehtud ettepanekust ja tegutses viimaste juhtnööride järel.

Võib märkida, et kohtunik algu-

sas määras 500.000 dollarilise tagatissumma. Kuna see osutus venelaste liiga suureks, siis "astuti samme" USA poolt summa vähenemiseks, mis toimuski, tingimusest, et vahistatu ei lähe New Yorkist kaugemale. Mõni tund enne Nixon Moskva-sõitu tühistas kohtunik selle korralduse, et nähtavasti kõrgeimate võimude soovil anda spioonile põgenemisevõimalust.

See osutus "heade vahetõrgete" stüvendamisest vajalikuks.

Kapsad ainuke pettumus Kanada TV-meeskonnale

TORONTO (EPL) — "Hapud kapsad oli minu ainuke pettumus. Need olid minu maitse jaoks liiga magusad," on ütlenud Toronto ajalehe "Vaba Eestlase" esindajale Kanada TV kommentaator Ken Cavanagh, kui teda ja teisi TV-meeskonna liikmeid intervjueriti küljest eestlaste ülemaailmsest kokkutulekust. Kuid nii tema kui ka tema kahe kolleegi — produtsent Fieldingi ja käsikirja valmistaja David Harrmani üldhinnang on: "Saime mõjuka pildi eestlastest".

Nendest Cavanagh kinnitab, et ta on saanud pooldada kirja programmi kohta ka kanadalastelt, kes on tänu avaldunud, et nad on saanud lähemalt tundma õppida oma maa üht eripälet — eestlast. Talle endale on suurpüüdnud õnne tore ja palju huvi ning rõõmu pakkuv: "Teie enesete väimustus oli see, mis nakatas. Viimases laupäeval, kui nii hullusti sadas, seisin ja vaatasin kunstmurru, kus valguspüüdi pidi toimuma. Ja siis rahvahulka, kes vihmast hoolimata sinna hakkas valguma. Arvan, et kanadalased oleksid kõaga lõõnud ja koju läinud... Aga teid ei näinud vihm nagu üldse puuduvat. Kuidas võib keegi kõrvalt kõike seda nähes külmaks jääda?"

Fielding: "Mul oli mitu korda otseku hirm: olen ise produtsent, aga sündmused kisuvad mind kaasa. Mitu korda oli tunne, et teen vahenditult TV-d... Kui pettumusi oli, siis vaid see, et ma igale poole ei jõudnud. Olime kuidagi ette valmistatud, et laulu- ja valguspüüdi on päevade kõrgpunktiks. Kuid see polnud nii: kogu nädal oli täis kõrgpunkte. Ja mis mind kõige enam üllatas, et nii palju inimesi laupäeva hommikul rongkäiku tuli — seda ei osanud ükski meist oodata! See kujunes meelilendavaks elamuseks."

Harriman: "Mind üllatas eestlaste kultuuriline ühtekuulvus. Ma ei märganud kuski seda kuulsat generatsioonide vahelist lõhet. Kogu selle nädala kõrgpingeline emotsionaal-

sus oli mulle üllatuseks. Eriti vaimestatud olin noortest — ainult neid vaadelda oli elamus ommette. Ja siis Järg. lhk. 11

Kas Rootsi TV näitab EP-filmi?

Rootsi Eestlaste Esinduse juhatus tegi Rootsi TV-le ettepaneku osta ja ekraanile lasta Kanada televisiooni (CBC) poolt valmistatud programmi "Esto-72", milline esitati 30. juulil ülekanalaliselt ja osutus huvipakkuvaks programmiiks ka kanadalastele.

Esinduse kirjas raadiosheffile kirjeldatakse lühidalt ESTO-72 sisse ja ka Ülemaailmse Eesti Päevi, mainides ühtlasi, et need leidsid tähelepanudava sümpaatiat ja toetuse Kanada valitsuselt, eesotsas peaminister Pierre E. Trudeau ja USA poolt president Nixonilt tervituse näol.

Edasi mainitakse kirjas, et Rootsis elab enam kui 25 000 eestlast ja eestirootslast, kelledest absoluutne enamus on TV-litsentsi omanikud. Kõiki neid — ja kindlasti ka paljusid rootslasi — rõõmustaks väga, kui Rootsi TV manitud programmi omandaks ja seda ka rootsi avalikkusele näitaks.

Kõrge partei tegelane alkoholiravil

Hiljuti kehtestas ülemnõukogu presiidium Eestis seadluse alkoholismivastase võitluse tugevdamise kohta. Nädal hiljem vabastas sama asutus ametist oma sekretäri, st. ülemnõukogu presiidiumi sekretäri Boris Tolbast, kes varem on olnud komsonomi peasekretäriks. Põhjus: "tervisliku seisundi halvenemine". Tallinnas on aga saanud teatavaks, et sekretäri vabastamine oli koguni seotud tema kaugele arenenud alkoholismiga.

Seega oli ülemnõukogu seadluse üheks esimeseks tulemuseks tema sekretäri eemaldamine.

Kuuldavasti on Boris Tolbast saadetud ravile Riigi, kuna tema paigutamine Tallinna Seewaldi haigla al-

koholiravi osakonda oleks palju tähelepanu äratanud arvestades tema senise positsiooniga parteis.

Märkida võib, et sama tegelane kirjutas mõni aeg tagasi ingliskeelsele "Moscow Newsile" artikli eestlasi rahva praegusest "õitsengust".

Eesti Kultuurikoondis avas sügishooaja ülemaailmsete Eesti Päevade õhtuga Stockholmis. Pildil viis esinevat eesti naist ja korraldajat. Vasakult ees Ada Otema, Helmi Mäelo, Karin Saarsen, Leni Rössmer, tagareas kultuurikoondise peasekretär Elmar Pettai, Elli-Maria Hallap ja EKK esimees Leonid Laid. (EPL-foto Lepper)

Viis naist esitasid hooaja avamisel oma suurpäevade muljeid

Juulikuus Kanadas toimunud esimesed Ülemaailmsed Eesti Päevad on meile ajaliselt veel nii lähedal, et sellest osavõtjad võivad rääkida oma muljetest ja tähelepanekutest. Aja möödudes saadakse läbielatud vaid meenutada, kuulajale jagada mälestusi. Stockholmist eestlaskonnale vahendamis oma värsked muljed Eesti Päevadest Torontos Eesti Kultuuri Koondise poolt korraldatud koosviibimisel neilapäeval, 24. augustil Elli-Maria Hallap, Helmi Mäelo, Ada Otema, Leni Rössmer ja Karin Saarsen. Viis daami.

ROOTSI eestlasilt varastati

Kui Rootsi-eestlased ringsõidul peatusid New Yorgis Penn-Gardeni hotellis, toimus mitmeid varastusi külastusi nende tubadesse. Ühele noortest varastati tema taskuraha, ühele täiskasvanul aga ligi 3000-kroonine summa, mujal olid "külastused" võinud piisajaks.

Eestlased Rootsis ei ole harjunud hotellitubade julgestuskeskkonda panemisele, sest see on see aga hädavajalik, sest varastel on tihti koopiad hotellide peavõimeist ja tulevad need kassadest magamise ajal tubadesse. Samal ajal külastasid vargad ka ametliku külastuste tubasid.

Lugesin hiljuti okupeeritud kodumaal ilmunud kirjandusteadlase Oskar Kruusi artiklitekogu "Naine hanesulega". Autor vaatleb eesti naiskirjanike elukäiku ja loomingulist tegevust, alustades ajaga kui kirjutati veel hanesulega (siit ta toose pealkiri), jõudes koos terrassile ja kirjutamasinaga välja tänapäeva. Lydia Koidula alates on kirjanikest panus eesti kirjanduse kujunemisele olnud silmapaistvalt suur ja isikupäraselt ilmekas.

See eesti naise hinnatav panus meie kultuuri loos meenus mulle, kui nüüd Stockholmist Eesti Majas kuulasin Ülemaailmse Eesti Päevade muljete-õhtul viit teoorõmsat, mesilase usinusega ja teravapilguse silmaga muljeid kogunud pikamaa-reisijat oma tähelepanekuid meile tabavas sõnastuses esitamas.

Kuna see muljete-õhtu oli ühtlasi meie kultuurilise tegevuse sügishooaja avanguks, lootem et nende viie kultuuriamatsooni aktiivne teoorõm saaks õnnetoovaks oomeniks Kultuuri Koondise uuele

hooajale.

Ja et vaatamata väga halvale ilmale (Stockholmis sadas vihma sel päeval peaaegu vahetpidamata) ja vähesel reklaamil ajakirjanduses publikul oli siiski üsna rohkesti — enustagu seegi head hooaega.

Kokkutulnuid tervitas EKK esimees Leonid Laid, mainides ühtlasi põhjust, mis sundisid Kultuuri Koondist muljete-õhtul nii pakilise kirurgiga korraldama. Üks esinejaist, Karin Saarsen, siirdub nimelt mõneks ajaks USA-ss ja kuna ta ärasõit toimub juba järgneval nädalal, oldi sunnitud üritust nüüd kohe ette võtma.

Kunagi edaspidi, kui läheb korra Kanadast hankida CBC tunnipikkune film eestlaste suurpüüdnustest, avaneb võimalus võimalus korraldada veel üks Ülemaailmsetele Eesti Päevadele pühendatud õhtu.

Ettekannete sarja avas Ada Otema, kinnitades, et ta on võinud koju pöörduda kõige paremate, meelilendavate muljetega. Ta kõneles läh-

Järg. lhk. 11

Eep 205

EPL

2. septembril 1972

ORJAKAUPLEMINE

Igal asjal on oma hind, ka inimestel. Nii näib resoneerivat praegu Kremli, kes seoses vähemusegruppide, eeskätt aga juutide sooviga "paradiisist" lahkuda, on tulnud geniaalsele ideele seada kindlad hinnad ka inimestele. Teadmises, et kui inimesel raha ei ole, siis jätab ta üritamise või — hoolitseb, et hind makstakse väljapoolest ihaldatavas välisvaluutas.

Ja hinnad on seatud vastavalt väljaõppele ning positsioonile ühiskonnas — professoriklassis maksab inimene rootsi rahas umbes 125.000 krooni. See summa lisandub sellele õigustorisele 400-le rublale, mis maksab tavaliselt "väärtustule" kodanikele väljasõiduviisa saamine. Muidugi ei ole inimeste müümine esmakordne maailmas. See oli tavaline orjakauplemine kuni kõige vanemale aegadele ja seda on harastanud ka hilisemad diktatuurid, näiteks Hitleri-Saksamaa, kes a. 1939 rahvusvahelise laenu saamiseks pakkus vastutasuks 100.000 juudi väljapääsu ja milline seia lõpuks pakkus ungari juute lääneriikidele 10.000 veoauto, 1000 tonni kivi ja 1000 tonni seebi eest.

Uudiseks Kremli müüjadel on see, et siin ei ole küsimuses ainult juudid, vaid üldse kõik, kes legaalselt soovivad N. Liidust lahkuda: hind on seatud eeskätt lahkumishinu äärmisemiseks. Siis on kergem üelda, et ega meie pole kahtlanud väljasõitu — inimesed ise ei soovi lahkuda N. Liidust. Humaansuse nõuded on täidetud vähemalt formaalselt.

Hitleri inimeste müümise katses teatavasti ei õnnestunud. Peamiselt selle tõttu, et välismaailm ei osanud ette kujutada, et mittemõistliku tähendab pakutud inimmaterjali füüsilist likvideerimist, mis tegehtu toimus. N. Liidu poliitika poliitiliselt ebasobivate gruppidega on seisnenud nende küüditamises ja sunditööle asetsemises, mis paljudel juhtudel on võrdsenud samuti füüsilise hävitusele. Ei kõnelda asjata 20 miljonist ohvrist Stalini perioodil.

Mis juutidesse puutub, siis on seige, et emigratsioonilist on kogu grupi seadnud kardetavalt kahtlase valguses võimumeeste juures, kuigi just sellest grupist on võrsunud suured ideoloogid Karl Marxi eesotsas ja paljud revolutsioonilised tegelased. Selle taustal on huvitav olnud tähele panna, et nõukogude võim just selle rahvusgruppide eripära on püüdnud kiiremini hävitada kui teistel, eeskätt muudugi selle tõttu, et see eripära kõige markantsemalt seisneb nende usus. Muidu on see grupp eriti kergesti edasi jõudnud teadustes, kunstides ning varem ka valitsusaparaadis, kus nende arv on viimasel ajal kiirelt vähenemas.

Need, kes on juutide usust loobunud ja parteisse astunud, on edasi pääsenud. Nüüd aga ilmneb, et ka sellel kategoorialist üks osa shalab pääsu Israeli ja see on Kremlile eriti kibe kogemus. Teisel poolt aga mõistatav, sest araablaste lähenemine on sundinud valitsejaid sõpradele imponeerimiseks alustama n.n. sionismivastast võitlust. Kuigi ametlikult dementeeritakse, et see sisaldaks endast mingit antisemitismi, ei ole vormid kuidagi viisi erinevad ja see on teinud nõukogude juudid rahutuks. Arvestatakse, et umbes 80.000 nendest seisavad praegu oma soovivahetustega väljarännu-järjekorras.

On muidugi selge, et N. Liidust meeleldi rändaks välja ka paljude teiste rahvaste liikmed, kellele aga

väljapääs tegelikult kujuneb veelgi raskemaks. Mitte ainult kõrgete maksude pärast, vaid peamiselt selle tõttu, et N. Liit neid hoiab kindlalt oma Kremli juute, kelle seljaga on Kremli suuri ebamugavusi toov mõjukas läänejuutus ja selle kaudu kogu lääne avalik arvamine. Ükski teine grupp ei suuda N. Liidust väljapääsuküsimusi muuta "oma asjaks", sest praegu jääb läänese mulje, nagu puudutaksid väljapääsutohkeid ainult juudisõist inimesi.

Venelased on seletanud, et nad on kulutanud välja soovivate inimeste haridusele suuri summasid ja püüdnud sellega õigustada oma inimestemüüki. Samal ajal teame, et samas riigis on hoolimatult vangistatud ja likvideeritud isegi kõrgeima ettevõtmistusega teadlasi ja vaimu inimesi, ilma et keegi oleks nende ettevõtmistest hoolinud ka siis kui nad vabanevad (s.t. kui nad kühkustuse või vangistuse on üle elanud). Meenutagem vaid, kui paljud kõrge kvalifikatsiooniga inimesi näit. eestlaste hulgas satiski oma erialalt kõrvalte. Võibolla on nendel selles mahatallatuses see eelis, et nende "hind" on nõukogude inimturu langemise ühenduses väljapääsu-kaubanduseks?

Milline oleks läänese reaktsioon, kui näit. USA seaks "hinna" oma teadlastele üle piiri pääsuse? Kõhklemat võiks ennustada, et kogu maailm oleks imestunud ja protesteeriks spontaanselt. Kui aga asi puutub lädrile, siis ollakse harjunud aastate jooksul sellega, et seal asjad on "teist moodi", s.t. et inimestel puudub vaba liikumise õigus, et neid koheldakse "riigi omandina", et neil puuduvad demokraatias ni loomulikud vabadused ja isikuvõibused.

Tänapäeval katab kõike seda mõiste "sotsialistlikud riigid" ja väljendust kasutatakse massimeedias isegi teatud imetluse alatooniga. Mis on aga imetletavat ühiskonnas, kus kodanikud elavad nagu vanglas ja kust pääseda võib kas oltu seades põgenemiseks või siis raskelt saadavate erilubade, mis maksavad terve varanduse?

KLA

Kampaania

Moskva Mihhailovi-komitee (mis nüüd kannab Välimaa Sõpruse ja Kultuurisõpruse Arendamise Ühingu nime) mitmekesiste pagulastele saadetavate väljaannete hulgas on ka eestlastele pühendatud "Kodumaa" (end. "Kodumaale kutsumise eest", siis "Tõe hääl"), milline mõnikord püüab muljet jätta, nagu esindaks ta eestlust. Viimastes numbrites on aga käinud isemoodi kampaania, mis on terava otsa suunanud välismaal asuvate eestlaste, s.t. pagulaste omakultuuri ja enese rahvusliku säilitamise vastu.

Moskva organ lausa värske pahameele mõtte juures, et neid püüdlusi võiks toetada ka eestlaste asukohamaad, nende hulgas Rootsi. "Kas pretensiooniga, et rootsi võimud peaksid seaduslikult kindlustama eesti kooli olemasolu, et toetada akki eestikeelse kooli kohustuslikust" kahtlustatakse hirmuunlikult, iseteirides rotsi mõttekaaslast, kes on avalikult kahtlust avaldanud, kas Rootsi-eestlaste haridustegevus ei sisalda "natsionalistlikku indoktrinatsioonimist".

Et toetus riigivõimul saada olevat eestlaste Rootsis leitud mõiste "eesti ühiskond vabas maailmas", millest ühiskonda kellelgi polevat vaja. Tuntakse tõsiselt mure: "... kuidas arvata inimesi säre riigi kodanikeks, millest ei eksisteeri ühe kolmekümne aasta" ja nimetatakse aktiivset pagulust "po-

VÄLISKOMMENTAAR

NIXONI TEGEVUSKAVA

USA vabariikliku erakonna konvent lõppes oodatult Richard Nixonil üksmeelse nimetamisega kandidaadiks presidendi kohale ümbervalimistel tänuva novembril. Nimetamisele järelevalvet peetud kõnes esitas Nixon oma tegevuskava, nagu ta seda tahab rakendada presidendina uue neljaastaste perioodi jooksul. Kava lähtub põhiliselt soovist jätkata pingutusi rahvus ja pingelanguseks maailmas ning heaolu ja stabiilsuse kindlustamiseks kodumaa.

Nähtavasti tagamõttega võita oma poole üle võimalikult paljusid valijaid demokraatlikust vastaserakonnast väljalt Nixon hoolikalt nimelisel mainimisel demokraatide presidendikandidaati McGoverni. Otsuse poleemika asemel püüdis Nixon kaudselt isoleerida vastaskandidaati tema väidetava radikalismi ja rahvusvahelise tagasihoidlikkuse pärast.

Käsitledes välispoliitilisi ja riigikaitse küsimusi märkis Nixon, et kõik ameerika presidendid Franklin Rooseveltist sandik on olnud ülepäratult seiskukohal, kui oli tegemist Ühendriikide julgeolekuga ja maailma rahuga. Need olid mehed, kes vihkasid sõda ja pidasid kalliks rahva seletas Nixon. Kuid keegi neist viiest mehest ja ükski president ameerika ajaloos pole võtnud ameerika Ühendriikide peale mõnel vaenlasel rahu paluma tingimused, mis tähendaks meie liitlaste petmist ja õnnestaks respekti Ühendriikide vastu maailmas.

Nixon kinnitas, et presidendina tuleb ta alati ülepäratult sead ühelt traditsioonilises alles hoida. Seepärast Vietnami küsimuse juures tulles osutus Nixon tõsisajale, et ta on lasknud tagasi tõmmata pool miljonit ameerika sõdurit ja teinud lõpu ameerika osavõtule maapealsest võitlusest. Nixon märkis edasi, et samal ajal on USA teinud ettepanekuid relvarahu kehtestamiseks, kõigi ameerika vägede tagasiõhkimiseks, kõigi sõjavägede väljavalpamiseks ja vabade valimiste läbiviimiseks rahvusvahelise kontrolli all, kusjuures ka kommunistid võivad osa võtta nii vahimist kui järelevalvest. Kuid kolme asja pole tehtud ja neid ei tehta k ügi:

"Ma ei reeda ilalgi oma vangilangenuid mehi. Me ei ühine oma vaenlastega selleks, et meie liitlastele, Lõuna-Vietnami 17 miljonile elanikule peale suruda kommunistlikku režiimi. Me ei määri Ühendriikide au". Sellega on kooskõlas, kui ameerika rahvas oma eelolevatel presidendivalimistel ei lase kellegi meie vaenlastest teha katses ennast vahelise segada ameerika valijate pühasse õigusesse ise otsustada seda, mis on parim Ameerikale.

Maajanduslike küsimusi puudutades mõistab Nixon hukka selle "eest-kostepoliitika", mida vastaspool valimistel taotleb ja mis võib tingida tulemaku suurenemist. Ta lubab ameerika poolt jätkata tulemaku vähendamist vastavalt maajandusliku toodangu jätkuva tõusule. Oma kõ-

net lõpetades tuli Nixon tagasi välispoliitika juurde, kus tema sihiiks on pingelangenemise edendamine rahvusvahelises elus.

Siia kuulub kahekõne jätkamine Hiina rahvavabariigiga, nagu Puna-Hiinat nüüd ametlikult nimetatakse. Siia kuulub ka nelja viimase aasta jooksul toimunud suhtlemine N. Liiduga põhimõttel "asendada konfrontatsiooni läbirääkimistega, mis viiks sõda koostöö". Nixon arvates võivad juba nüüd kindlalt üelda, et ameerika algatuse tagajärjel on sõjaohu vähenenud ja rahuväljavaated suurenenud.

Agat ja tõrjub kategooriliselt nõudmisi riigikaitsekulude drastiliseks kärpimiseks, nagu see on teatavasti vastaskandidaadi McGoverni pro-

grammis. Nixon on veendunud, et USA ühepoolne relvastatud jõudude vähendamine ainult suurendaks sõjaohu ja muudaks ühtlasi tühiuseks Ühendriikide püüdluse tasakaalustatud relvastuste piiramiseks.

Lõppsõnas avaldas Nixon lootust, et vabariiklastel läheb korda oma valimiskampaanias kaasa tõmmata "uut enamus", mis on küllaldane seatud eesmärkide saavutamiseks. Mõiste "uus enamus" peidab enesest nähtavasti tagamõtte, et võit vastaskandidaadi McGoverni üle kujuneb mitte ainult üheksakulaks, vaid too kaasa ka olulise muudatuse Kongressi kui seadustandva kogu koosseisus, kus vabariiklastel on praegu vähemuses.

A.K.

Eesti kartul peab päästma Moskvat

Tänavasuvine kohutav pööd Venemaal on peale ulatuslike tulekahjude Moskva lähedastes metsades põhjustanud ka ikaldust teravilja ning kartuli osas. Ka seda eeskätt maa-aladel, mis asuvad pealinnal läheduses.

Olukord paistab olevat tõsine, kuna ikaldust diskuteerib isegi parteileht Pravda, refereerides üli parteijuhide kokkuleht. Kartul on koos leivaga tähtsaim koostisosa vene tootmisprogrammis ja Pravda artikkel oligi pealkirjastatud "Pealinnal teine leib". Küsitakse, kas eeloleval talvel üldse suudetakse Moskvat küllaldaselt varustada kartuli ja leivajahuga.

Igathes on juba nüüd otsustatud, et olukorra päästmiseks tuleb hakata importeerima kartulit suurtes kogustes Eestist, Lärist, Leedust ja Valge-Venemaalt.

Leningradskaja Pravda teatab, et ka Leningradi piirkonnas mõllavad laastavad metsa- ja rabatulekahjud. Linnal elanikele on keelatud väljasõit

dud loodusse ja keelust ülestatuid karistatakse rangelt. Määrused Leningradis on palju rangemad kui Moskvas, kus tulid praegu pole veel täielikult suudetud kustutada.

Teatud piirkondades Leningradi lähistel on olukord kriitiline, kuna tuli ohustab asulaid, teraviljahoidlaid, küteseaduseid ja kõrgepingeline. (EPL/JA).

Läks maksu vältimiseks Kanadasse

Stockholmi fingsrätt mõistis ühe 50-aastase end. Stockholmil naisars. 1. tagasjaja kaheks kuue vanglaste ja maksma 125.000 krooni karistumaksu valedeklaratsioonide pärast. Arst viibib nüüd Kanadas ja töötab arstina Torontos.

Maksuameti ja politsei juurduse järele on arst deklareerinud jätnud umbes 550.000 krooni samal ajal kui ta oma sissetulekuid näitas ajavahemikus 1966-1970 664.000 krooni. Asi avastati a. 1970, kuid enne seda oli arst lahkinud maalt ja jäi rootsi võimudele kätesseamatuks. Rootsi nõudmine, et Kanada arsti välja ankuks, on jäänud tagajärjeks. Arsti huve kaitses protsessil advokaat Hendrik Sjöström. Otsus kaevati edasi õuekohtusse, kuid võeti sealt uuesti tagasi, kuna see oleks pikendanud viie-aastast preskriptsiooni-aega.

EESTI PÄEVALEHT

Eestniska Dagblad

Peatoimetaja Juhon Koka

Vastutav väljaandja

(ansv. utg.)

Arvi Moor

Toimetus ja talitus:

EESTI MAJAS Stockholm:

Wallingatan 32, 1 tr.

Postiaadress: Box 667

101 29 Stockholm 1

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskilustena Jüri Aus

Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,

331 02 Eeskilustena, tel. 016/14 77 72

Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0

Kuulutusarvate postigiro 60 59 00-0

Eesti Päevaleht Förlags AB,

Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 147-

Termin (4 kuud) kr. 53-

Kuu kr. 15-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

FÖRLAGS AB

Trükkija: Eeskilustena-Kuriers

Tryckeri AB Eeskilustena 1972

● Göteborgis kihlusiid Gunnar Ericson ja Mail Aasma.

Juudi emigrant muutub Sovjeti eksportkaubaks

Sovjeti võimud on väga hästi teadlikud, et suurem osa juudi akadeemikuid, kes väljarännu puhul on sunnitud alluma niinimetatud väljaõppemaksustamisele, kunagi ei suuda end vabaks osta. Seevastu aga arvestatakse, et läänes asuvad juudid maksavad Israeli väljarändajate eest lunaraha n.a. kõvas valuutas, N. Liit omakorda kasutab saadud raha teravilja ja tehnoloogia ostudeks läänes.

Seda ütleb ajakirjanik Viktor Perelman, kes tegutses Literaturnaja Gazeta erikirjasatjana ja toimetuse sekretärina kuni ta alles hiljuti päevapealt vallandati. Põhjus: Perelman taotles väljasõiduluba Israeli.

Perelman andis Moskvast illegaalse intervjuu lääneajakirjadusele, kusjuures ta märkis, et praeguses staadiumis oleks vaja veerand miljonit dollarit (ca 1,25 miljardit krooni) et välja osta kõiki neid Sovjeti juute, kes tahavad Israeli välja rännata.

Sovjeti võimudel on olemas põhjalikud tabelid, mille abil täpselt arvestatakse välja kuupalju ühe või teise isiku väljaõppe on väärt. Näiteks 25 000 rubla on maksimaalne summa juudi eest, kes omab kõrget akadeemilist haridust. Ametliku valutuutakursi kohaselt on üks vene rubla väärt umbes kuus krooni.

Perelman ütleb, et praegu taotleb N. Liidust väljapääsu umbes 80 000 juuti. Ka siis, kui arvestada, et kõigest 20-25 protsenti neist omavad kõrgeimat haridust, oleks vaja 250 miljonit dollarit, et neid kõiki väljalunastada. Teisest küljest peab arvestama ka sellega, et suured lunasummad põhjustaksid emigratsiooni paisumist.

Nii oleksid juudid varsti uueks eksportkaubaks nõukogude välis-kaubanduses, nendib Perelman. Peale muu oleks äri vähemalt sama tulus kui kasumid uutest naltalidudest Tshumenis ja maagassist Siberis.

Küsimus seisneb aga selles, kas Israeli oma niigi ülepingutatud sõjalise eelarve tõttu on nõus maksma N. Liidule neid tohtuid summasid, mida emigratsiooni eest nõutakse. Hoolimata sellest, et Israelile tegelikult on iga sissearvannud rahvuskaaslane tähtis juba selle tõttu, et see suurendab rahva arvu "araabia rahva meres". Tegemist on ju ikkagi ühekülgsel ärtehinguga, vaadates asja majanduslikust küljest, ütleb Perelman.

Peale kõige muu on väljarändajate maksumäärade loonud uue olukorra. Soovijad on võimude silmis muutunud paariaks ja sellises olukorras ja välisvaluutat oodates peavad nad võibolla virelema eriti halbades tingimustes pikki aastaid. (EPL/JA).

USA vaidlus: Kas Nixon sai petta?

WASHINGTON (VES) — Senaator Henry Jackson, demokraat Washingtoni osariigist, esines süüdistusega, et N. Vene valitsuse juhid on president Richard Nixonile valitanud uue maksumäärade muudatuse tippkonverentsil, kus USA ja N. Vene vahel sõlmiti leping rünnakrelvade piiramiseks. USA andmeil oli N. Venel aatomiallveelaevu käigus või ehitamisel 41-42, Kremlis aga väideti president Nixonile, et N. Venel on neid alla laevu 48, mille tõttu N. Vene sai sõlmitud lepingus 8-9 alla laevu võrra kõrgema ülemmäärä kui ta selleks oli õigustatud. President Richard Nixoniga pidasid läbirääkimisi vene kompartei peasekretär Brežnev ja N. Vene pea minister Kossigin, kelle kohta käibki süüdistus president Nixonile valelaimise.

Senaator Henry Jackson teatas seal, et ta on juba sõlmitud vahepealse lepingu ratifitseerimisega nõus tingimusel, et järgnevas lepingus jalule seatakse USA alla laevade ja missiili arvuline võrdus N. Vene samasuguste relvade-ga.

Senaator Henry Jacksoni nõudmist strateegiliste kaugrelvade arvude tasakaalustamiseks USA ja N. Vene vahel toetab ka Valge Maja, kuid selle vastu on Senati välissuhete komitee esimees senaator Fulbright. Viimane koos oma mõttekaaslastega väidab, et senaator Jacksoni ettepaneku eesmärgiks oleval tulevikus saavutada USA strateegiliste relvade ülekaalu N. Vene omadele. See takistavat järgmist läbirääkimisi kaugrelvade piiramise alal USA ja N. Vene vahel.

President Richard Nixonil administratsiooni püüdis lepingu ratifitseerimist saavutada veel augustikuus, sest oktoobrikuus on ette nähtud relvade piiramise läbirääkimiste teine järk, mida ei saa alustada ilma eelmist lepingut kehtestamata.

Kongress otsustas minna reedel, 18. augustil töövahetajale, kuna algab republikaanide partei kongress Miami Beachis, Floridas ja Kongressi republikaanidest liikmed soovivad parteikongressist osa võtta. Kuna Kongress tagasi tööle tuleb alles septembrikuus, kardetakse vahepealse lepingu ratifitseerimisega oktoobrikuu uue konverentsi jaoks hiljaks jääda.

Senaator Henry Jacksoni parteikaaslane, Senati demokraatide enamusjuhina juht senaator Mike Mansfield, korraldas 15. aug. oma büroos juhtivate senaatorite kokkutuleku, et sobitada kokkulepet hääletamiseks üldkoosolekul.

SIIT JA SEALT

● Söderköpingi Drothemi kirikus toimus vabahärra Johan Hermelini laulatus eestlanna Elle Katteliga Norrköpingist.

ÖIENDUS

Eesti Päevalehes 23. augustil lhk.4 ilmunud kirjutises "Pariisi eestluse päevamured" on viga ühes nimes: kirjutatud on pr. Lea Gulit, peab aga olema pr. Lee Gueit (loetakse Gett).

Olles TV-omanik tuleb maksta TV-maksu ja kui on värvi-TV, tuleb maksta värvilisamaksu.

Kõik ei maksa ...

Umbes 30 miljonist kroonist vastuvõtjate maksude arvel hiilitakse mööda! Sveriges Radio ja televerket vajavad seda raha programmi-tegevuseks, TV-võrgu väljaehitamiseks ja programmi-distributsiooniks.

Vahest nagu ei meenu ...

On inimlik, kui räämüst uue televiisori üle otsekohe ei meenu, et registreerimine tele-verketile on hädavajalik ... kuid tahtlik möö-dahiilimine on täpsine asi!

Uus seadus 1. juulist 1972

Alates 1. juulist on olemas uus seadus, milles muuhulgas öeldakse:

"§ 1 TV-vastuvõtjate kutseolast ülekannet de-taalmüügil peab ülekandja poolt regi-streerima ...

... teade peab sisaldama neid andmeid mida on vaja et kindlaks määrata maksu TV-vastuvõtja eest."

See lihtsalt tähendab seda, et edaspidi on TV-müüja kohus teatada televerketile igat müüdu või väljaüritud televiisorit. See, kes ostab TV peab nagu tavoliselt tegema oma registreeri-mise — seda tehakse lihtsaimalt TV-müüja või telejaamakaest saadud blanketil. Sellele teatele tugineb TV ja värvi-TV maksude de-biteerimine.

Jah, aga kõik need, kes pole oma TV-d mieldinud ...

Kes omab TV-d või on hankinud värvi-TV kuid ke pole olnud juhust seda mieldida, peavd oma teate ära saatma hiljemalt 30. sept. 1972. Võib kasutada allpool avaldatud ku-pongi. Teated, mis käsitlevad TV-ostusid, mis on tehtud enne 1. juulit 1972 ja mis saavad kohale pärast 1. oktoobrit 1972, põhjustavad lähemat järeleuurimist. See, kes juba maksab TV või värvi-TV eest, ei pea registreerima.

TELEVERKET SVERIGES RADIO

Saada kupong aadressil: TELEVER-KETS CENTRALFÖRVALTNING., Rundradions avgiftskontroll, 123 86 FARSTA 1. Seda võib ära anda ka lähemasse tele-jaama.

Uppgifter om TV-mottagare

Apparatinnehavarens efternamn och förnamn		Personnummer
Adress		
Telefonnummer		
Typ av TV		Datum för köp/förhyrning
☐ svart-vit TV ☐ färg-TV		
För vilket mottagarinnehav har Ni eller annan person i Ert hushåll hittills betalat mottagaravgift?		
☐ enbart för ljudradio ☐ svart-vit TV (inkl ljudradio) ☐ Ingen avgift har betalats		
I förekommande fall namn på annan person i Ert hushåll som betalar mottagaravgift		
Normalt tas mottagaravgiften upp på telefonräkningen. Får avgiften tas upp på Er telefonräkning?		
☐ ja, på telefon nr ☐ nej, särskild räkning önskas		
Ort och datum		Underskrift

Antwerpenist olümpiamängudest tagasi saabunud meeskond Balti jaama juures sinimust-valgete lippude all.

Kui Eesti värvid esimest korda viidi olümpiamängudele

Külmaleval Müncheni olümpial ei esine eesti värve, küll aga eesti sportlasi teiste maade värvides, tingituna Eesti iseseisvuse vägivaldsest katkestamisest. Eesti värvid lehvivad esmakordselt a. 1920 Antwerpenis Belgias toimunud olümpiamängudel, kus iseseisvunud Eestil oli 14-meheline võistkond. Allpool üksikasju selles esimesest olümpiareisist eestlastele.

Sissejuhatajaks võib mainida, et Antwerpen kuulutati VII ol. mängude kohaks alles 1919.a. alguses.

I Maailmasõda oli värske lõppenu, rahvusvaheline olukord keeruline. Euroopas oli tekkinud rida uusi riike. Nende osavõtu suhtes ei teinud Rahvusvaheline Olümpikomitee endale erilist probleemi, vaid jättis selle peopereemeste otsustada. Belgiasel aga selle ülesandega üksik toime ei tulnud, vaid appi pidi tulema olümpiamängude isa Pierre de Coubertin.

Eestis hakati mängudest osa võtmise plaane pidama 1919. aastal. Kes selle julge mõttega välja tuli, on praegu raske kindlaks teha. Arvatavasti kuuldigi üht-teist Soome sporditegelastelt. Tallinna "Kalevi" algatusel peeti 1. novembril 1919 esimene Eesti spordikongress, mille päevakavas oli ka osavõtt Antwerpeni mängudest. Et sel ajal puudus meil veel spordiühitv keskorgan, rääkimata olümpikomiteest, siis tuli kõigepealt luua Eesti Spordi Liit. Kolme Tallinna spordiseltsi — "Kalevi", "Spordi" ja "Valvaja" esindajad kirjutasid 20. jaanuaril 1920.a. alla selle organi asutamiskokkuleppele. See oli tegelikult ainult formaalne akt, mille peamiseks eesmärgiks oli ametlike volituste alusel ol. mängude organisatsioonikomiteega kirjavahetuse alustamine.

Eesti Olümpia Komitee moodustamine teostati lihtsalt sekretäri nimetamisega.

Selleks sai Harry Kullerkupp, kes oli mereasjanduse peavalitsuse sekretär. Tema nimetamisest teatati rahvusvahelisele ol. komiteele. Kui loodeti, et sellega on asi korras, siis eksiti. Palvele, arvata H. Kullerkuppi ROK koosseisu, vastas Antwerpeni OM organisatsioonikomitee, et selline ettepanek pole kooskõlas ROK põhikirjaga ja vana kombe kohaselt valib see organ ise isiku, kellele usaldatakse ühe või teise rahvuse esindamine. Ridade vahelt võis aga lugeda, et takistuseks oli meie kandidaadi majanduslik positsioon. ROK koosnes enamikus krahvidest ja tähtsatest tegelastest ning "harilikku su-relikkut" nende hulga ei tahetud võtta.

ROK saatis siiski eestlaste esilduse edasi komitee presidendile parun de Coubertin'ile ja tema otsuse põhjal saatis organisatsioonikomitee 21. aprillil 1920 välja uue kirja, milles muuhulgas teatati, et eestlaste soov on soodsalt vastu võetud ja et neil on au paluda meid osa võtta VII olümpiamängudest Antwerpenis.

Ettevalmistustööd mängudest osa-

võtuks olid aga juba varem alanud. Kõik spordimehed kogunesid talvel Tondile. Leopold Tõnson korraldas seal sõjaväe spordikursused. Koos oli üle saja mehe. Käidi suusatamas, võimeldi, maadeldi ja tõsteti. 2-3 korda nädalas toimus ka riviõppus, millest aga sportlased olid vabastatud.

Olukord oli nii mitmeski osas segane. Näiteks ei teadnud algul keegi, millised tõsteviisid on Antwerpeni mängude kavas. Tol ajal võisteldi ka veel ühe käega tõstmises.

Lisaks sportlastele toodi Tondile veel mõned turjakad sõdurid, et katsetada neist koolitatud medalivõitjaid. Üheks huvitavamaks kujuks oli keegi Johannes Reiman, üle 2 meetri pikkune raske mehemürakas. Kur-sustel sai ta kahekordse tõidu- ja varustusnormi. Temast loodeti mitmekordset medalimeest. Ise ta sportidist suurt ei hoolinud. Talvel viidi mees maadlusmatile. Partis olid ta nagu mati külge naelutatud, keegi ei suutnud teda liigutada. Püsti maadluses olevat teda aga olnud päris lihtne maha tõmmata või üle puusa lüüa. Kevadel võitsid kergejõustiklased "Pika Juku" enda hoolle alla. Ketast olivat kadunud ta peopessa nagu rublane raha. Helte-sammega aga mees selgeks ei saanud. Paigalt lendu lastud ketas loperdes 37-38 meetri kaugusele. Paremini olnud lugu ka kuullitõukega. Oodatud 15-16 meetri asemel oli mehel raskusi 8 meetri kättesaamisega.

Kui aga ühel õhtul Kosel (seal jätkusid kevadel ettevalmistused) kuus purjus madrust mürgeldama hakkas, tuuseldas "Pikk Juku" nad läbi kerge vaevaga.

Eesti olümpiameeskonna, kuhu kuulusid 14 võistlejat ja 4 esindajat, reis Antwerpenisse toimus koos soomlastega. Sellega oli palju õien-damist. Valitsus ei tahtnud anda sõi-

duraha. Sõit sai teoks üldse tänu soomlastele. Nende olümpialaevale "Oihanna" oli kohti üleaur. Eesti meeskonna juhid Tõnson, Anderkopp ja Fiskar läksid vastava teate peale peaminister Tõnissoni jutule. See ole-vat a ga keeldunud raha andmas. Geldes et seda on mujale vaja. Kuid kuuldes, et soomlased pakuvad oma laevale meile kohti, nõustus Tõnisson meeskonna väljasaatmisega.

Arasõidupäeval 4. augustil katsid taevast paksud äikesepilved. Uutes sinelites hakkasid meie olümpiaat-leedid kompseid ja kastidega laadi-tud veoankrite järele Tallinna sa-dama poole astuma. Helsingiga ühen-dust pidaval "Violal" olid meelst kohad olemas. See oli laevaliinioma-niku Sergio kingitus.

Sõidu- ja varustusarhaid sai Tõn-son kätte viimel minutil. Laevale olevat ta jõudnud alles pärast kol-manda kella kõlamist.

Helsingist asuti "Oihannale", kus-juures kõik võisid imetleda, kuidas Soomes toimus olümpiameeskonda ära-saatmine. Sadamakal mustas inimes-tes, orkester mängis, kõlased laulud ning soojad lahkumiskõned.

Reis Helsingist Antwerpenisse ke-sis peaaegu nädal aega. Meri oli tormine ja liaks sellele vietsad kajuti-di ei soodustanud meeste olümpia-vormi tõusu. Maadleja Pütsep ja tõst-ja Schmidt-Sillak kui väikesed mehed pandi magama ühte kosse. Ma-gasid ühe pea, teise jalad, siis oli rohkem ruumi. Pütsep kannatas merd hästi ja käis iga päev sõmmas. Sillak seevast ei tahtnud mitmel päeval söögisaali poole vaadatagi.

Antwerpenis ootasid soomlast sa-damas autobussid. Eesti olümpia-lasi polnud aga keegi vastu võt-mas. Oodati ja oodati kuni lõu-nani, siis läksid esindajad linnast ää otsima. Kell 6 õhtul tulid nad tagasi voorimehega, kel oli plaan-

20 vene diviisi IDA-SAKSAMAAL

Vaatamata Lääne-Saksa idapoliitikal ja SALT-kokkuleppele Mosk-va suurendab Nõukogude Liit pidevalt oma relvastust Ida-Saksamaal ja teistes idabloki riikides. Peamiselt on need antumised, millele kvanititeedide (pidevalt suurenevale arvule) lisandub veel nende relva-de kvaliteetide paranemine. Viimase 18 kuu jooksul sõltus see eriti tä-helepandavalt, ja seda peamiselt uute relvade arvul. Sõltus osas näita-vad Lääne-Berliini ajalehed, et Ida-Saksamaad okupeeriv vene armee sai äsja uued sõidukid ja mõõtenparaadid, mis kohandatud tuumasõja ülesandele. Lisatakse, et NATO-ssse kuuluvail riikidel kõik need va-hendid puuduvad.

Ida-Saksamaal ja teistes idabloki riikides viibivad vene diviisid said tänavu ka arvukalt uusi tanke, mil-lede peamiseks relvastuseks on uued 115-mm kahurid. Need uued tankid sarnanevad mõnevõrra vene tanki-dele suuremad. Üks teine uus tank olevat aga endistest kergem, ja se-da kasutatavad peamiselt langevarju-riete diviisid. Selle tanki relvastuseks olevat üks kahur ja rakett tüübilt "Sagger".

Kõik Ida-Saksamaal viibivad ve-ne diviisid omavad nüüd ka uued luuresõidukid, mis konstrueeriti tuumasõja luureks.

Need sõidukid võimaldavad p2rast tuumarünakut registreerida radio-aktiivsuse kraadi. Samuti omavad need — meeskonnale radioaktiivsuse kaitset kindlustades — uued sõi-dukid ka rea teisi mõõtenparaate, millede kasutamise võimaldavad vast-avad side- ja lülitusspaaradid ühi-ruumis.

Tänavu suurendas Nõukogude Liit ka šutõrje kapatsiteeti kõigil tanki, luuresõidukite ja meeskonna transportvahendite osas. Arvatakse, et see on vastus USA poolt raken-datavale erihelikopteritele, mida võid-akse nüüd kasutada kui relvi tan-ki-de vastu (nende hävitamiseks).

Kõik vene diviisid Ida-Saksa-

maal said tänavu ka uued tanki-tõrje relvad (Anti-Panzer-Waffen).

Iga diviis omab neid uusi relvi nüüd erakordset rohkelt arvul. Ka kõik vanemat tüüpi rakettide asenda-tavat tänavu uute rakettidega tüü-bist "Sagger", millede lennuulatus 900 — 2300 meetrit. Ka maa-maa ra-ke-ti "Frog-7" lennuulatus kahekor-radiatsiooni. See on nüüd umbes 120 ki-lomeetrit. Ka suurendati Frog-raketi-de väljalülitamise aluste arv igas diviisis kolmelt neljale. Lisaks said kõik armeekorpused nüüd ka mood-sad maa-õhu rakettid tüübilt SAM-4.

NATO andmeil viibib praegu Ida-Saksamaal 20 Nõukogude Liidu di-viisi, milledest 10 tankidiviisid.

Kaks tankidiviisi viibib Poola. Un-garis on Nõukogude Liidul praegu 4 diviisi, neist 2 tankidiviisi. Tšeh-hoslovakkias viibib 5 diviisi. Kõik need Ida-Saksamaal ja teistes ida-bloki riikides viibivad diviisid oma-avad sõjaeagse täiskoosseisu: 10 500 meest ühes jalaväe- ja 8500 meest ühes tankidiviisis.

● Saksamaal Karlsruhes viibisid USA Colorado lülitooli inseneriteaduskonna õppejõud prof. dr. Harry Rennat, tema abikaasa Ingrid ja tütar Karin. Nad pöördusid taga-si koju Fort Collinsis, Colorado.

vankri ees tohtu ardenal tõugu tääk.

"Ladusime kogu moonakastide vurna vankrite, voorimees käskis ka meestel peale istuda ja nii veerisime majutuskohta, ühe tütarlas-tekooli poole" — nii jutustab oma mälestusi üks osavõitjatest.

Omamoodi häda oli olümpiaavormi-ga. See pidi valmis saama Antver-penis. Oli ette nähtud õlgkäär, si-nine kuub, valged püksid, must ris-lips ja pruunid kingad. Täpselt sa-masugune "munder" oli aga ka ameeriklastel. Tekkis pahandus ja eest-lastel tuli valgetest pükstest loobu-da. Ja püksterite oli ainuke, mis Tallinnast oli kaasa antud. Püksid õmmeldi siiski valmis.

Belgias selgus ka, et enamik kaasavõetud võist paljude kasti-des polnudki määratud sõrmiseks, vaid hoopis mütmiseks. Nii saadi raha riietuse muretmiseks, tasku-raha meelele ja esindussummasid juhtidele.

Mängude lõpubanketist võisid eest-lastest osa esindajad L. Tõnson, V. Fiskar, "maratonilõvi" J. Loosman ja tõstjad. Bankett toimus suures hal-lis, kuhu mahtus kolm tennisvälja-kut. Võitjatele anti kätte medalid. Selleks kutsuti alade viisi kõik sa-li keskele, kus istus Belgia kunin-gas oma perekonnaga. Medalite kät-teandmisel surus kuningas ainult kuldmedalivõitja kätt. Troonipärija õnnitles hõbemedalimehi ja mingi hertsog neid, kes olid võitnud pronk-si. Kuninganna aga noogutas kõigile sõbralikult pead. Tõstjad banketi medaleid veel kätte ei saanud, vaid

pidid leppima üksnes diplomiga ja ku-ningliku käepigistusega.

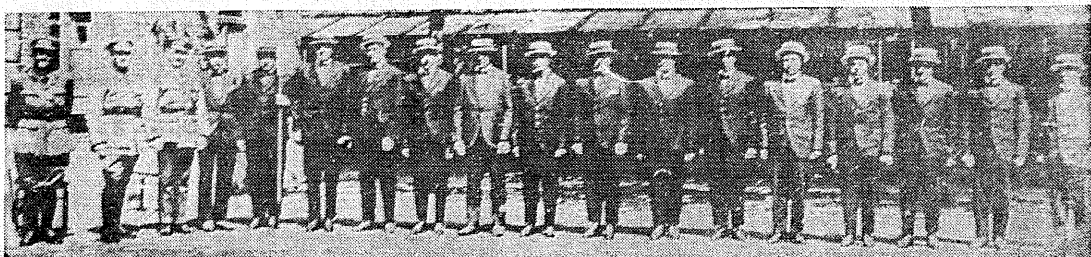
Antwerpenist koju tagasi tulles ter-vitati meie olümpialasi juba Tallin-na sadamas.

Kõigile, kes olid tulnud kuue esi-mese hulka, pandi kaela tamme-pärg. Kolm medalimeest olid päe-vakangelasteks. Rongkäigus sam-muti Vabadussõjakule, mis oli Eestis esimeseks olümpiaavõitjate paraadiks.

Lõpuks mõned read sellest, mida saavutas väike Eesti esindus Antver-penis. Seda oli rohkem kui võis oo-data. Alfred Neuland võitis kerge-käda tuletmises kuldmedali, olles teistest peajao parem. Isegi raske-kaallased ei tulnud toime raskuste-ga, mida ajas üles väikekasvuline eestlane. Teine medal — hõbedane — tõstmises tuli Alfred Schmidt-Sil-laku läbi sulgkaalus. Hõbemedali võitis ka Jüri Loosman maraoni-jooksus, kus kuldmedalist jäi puudu õige vähe, sest ta oli finišis täiesti värskena võitjast, väsinud soomlasest Kolehmainenist taga ainult 35 meet-rit. Oli alustanud olukorra teadma-tustest lõpuspurti liiga hilja. Kerge-jõustikus tõid punkte veel A.Klum-berg-Kolmpere (viies koht odavis-kes, kaotades neljanda koha ainult poole sekunditega) ning H. Tam-mer kuullitõukes (kuues koht).

Sealjuures oleks lõppbilanss või-nud olla veelgi parem. Kuid koge-muste ja abistajate puuduse tõttu läks nii mõnigi punkt ja medal kaotsi.

Kokkuvõttes tuli Eesti 29 osavõt-vat riigi hulgas 14. kohale, mis oli hea saavutus.

Eesti rahvusmeeskond Antwerpenis olümpia-munäris.

VANAEMA KES JUTUSTAB VESTLUS LINDA JUNGIGA

NEW YORK (ME) — Kevadel ilmus New Yorgis Linda Spacek-Jungi lasteraamat "Granny and Tina". See omapärane teos on ette rätatud kunagisele eesti kodude traditsioonile, kus vanema oma juttudega edasi andis noorele eelmiste põlvete rahvapärased, elutarkused ja kultuuri. Meil on tihti kurdetud selle generatsioonidevahelise lüli kaotsimineku pagulasoludes, mis olevatki mõne väite kohaselt meie assimilatsiooni kiirendav.

Linda Jack-Jungi raamat on kirjutatud ingliskeelses, sellega mõeldud laiemale lugejaskonnale, kui meie oma keelepärast. Autor pärineb ise eesti kultuuriloolaste suguvõsast, kus üks Hige, Jaan Jung arendas eesti ärkamisajal koduüritusi ja arheoloogiat, laiendades sellal nii hädavajalikku oma maa ajaloo tundmist.

Et autori ja ta loominguga vastu on raamatul ilmutisega tekkinud elav huvi, siis sellest ongi tingitud järgnev vestlus.

Soovides temalt lühidalt eluloolisi märkmeid, ta seletab, et on sündinud Tartus 1909. a. Kuid oma nooruse on veetnud Novgorodis, Venemaal ja seal naasnud Viljandisse, kus ta isa oli tuntud vandeadvokaat. Noorele tütarlapsele oli aga Viljandi kaunis ümbrus jätnud nii unustamatuid muljeid, et need veelgi on silme ees. 1926. a. lõpetas ta Viljandi Eesti Hariduseltsi gümnaasiumi, samal suvel abiellus ta dr. L. Volmeriga, ning asus edasi elama Tartusse, kus ta hakkas õppima keeli ja muusikat (klaverit) Tartu Kõrgemas Muusikakoolis. Pärast muudatusi perekonnas, siirdus ta isakoduse tagasi ja jätkas Tallinna Konservatooriumis prof. A. Lemba õpilaseks ooma klaveristudiumi, mille lõpetas heликunstimiku diplomiga.

Küsitledes ta varasemast kirjandusliku tegevuse, ta ütleb, et see otseselt puudub, kuid pärast konservatooriumi lõpetamist, ta sai tööle ajakirjanduslikule alale, mille tingis ta rohke keelteoskus; peale eesti keele valdas ta veel vene, saksa ja inglise keelt.

Poola vajas Eesti oma ajakirjanduse esindajat. Poola Telegraafi Agentuuri (PAT) ja onu soovitusel, kes oli sel ajal tööl Lätis, ta saigi selle ainsusandajaks Eestis. See alg oli töörohkelt, vajas iseseisvat mõtlemist ja otsustamist, aga tingis ka huvitavat laenuemist.

Ta vestleb mitmest huvitavast juhtumist, kus ta oli esimeseks kiiretoimiliseks ajakirjanikuks, kelle sõnumid esimesena rahvani jõudsid. Poolakad olid huvitatud Eesti riigi ülesehitavast tööst ja soovisid ausalt ülevaadet saada sõprusvahkordade süvendamiseks ja vastastikkõrge tundmaõppimiseks. Pärast Poola okupeerimist salslaste poolt tõotab ta lähemat aega Läti Telegraafi Agentuuri ametlikku esindajana. Aastaid oli ta ka prantsuskeelse bületään "Correspondence Baltique" kirjanik. Kuid jälle tulid uued okupeerijad ja uued töökohad mille saamisel keeleoskus ja ajakirjanduslik kogemus olid abiks. 1944. a. kevadel jättis ta kodumaal ja asus Soome, kuid sealhulgas tuli veel samal aastal edasi Rootsi minna. Tõstas Natuurihistoriska Riksmuseumi Stockholmis ja asus seal edasi Ameerika Ühendriikidesse 1953. a. kus on töötanud kindlustusurimuse alal ja õppinud Columbia Ülikoolis ingliskeelt. On töötanud Washingtonis Kongressi raamatukogus, kuid kuna abikaasal oli parem töökoht New Yorgis, siis lõpetas seal. On reisinud mitmel korral Euroopas.

Kui nüüd jõuame sinna, kuidas tal tekkis idee sellise lasteraamatu kirjutamiseks, siis räägibki ta, et talte on olnud suureks rõõmiks tütre tütre Tina sündimine 1968. a.

Tütre tütar külastas teda viieaastaselt ja see mõjus talle sellise suure inspiratsioonilülvaga, et alles palju üksinda kodus, ta hakkas oma toas mõtlema ja oma väikeste Tiinakese jutte vestma. Sellest saigi raamatu algus.

Seekirjutamine oli suurest armastusest, rõõmst inspireeritud. Samal ajal oli ta soov ka vanemlike tenele midagi lisada, nii et kogu perekond saaks raamatu süü jagada. "Kirjutasin ühe suvega raamatu käsikirja valmis, kuigi osa käsikirju oli valminud juba varem", ta väidab, lisades et ta peaaegu oli ideeline, kasvatustlik ja mitte niipalju kirjanduslik. Kuna ta on koos abikaasaga tegelema ja õppinud idamaa filosoofiat ja usundit, siis on need kohtumised kõrgete idamaiste vaimujutudega annud haruldasi sisemisi rikusi ka iseenese leidmiseks. Ta üt-

leb, et kõige loomingu aluseks on armastus ja rõõm. See mõte on ta raamatu põhilooneks ja sellest kasvab välja ühistunne kogu maailma inimeste vahel ja heasoovlikkus, andestamine ja üksteisest arusaamine. Samuti arusaamine, et valguse võitlus pimeduse üle on ka praegu jätkumas ja on selge, et Looja käib oma loominguga algestse kuni lõpuni ise kaasas ega jätta kedagi maha.

Kuna see on mõneti erisugune raamat ka noortele, siis küsimusele, kuidas see teos on seni vastuvõetumist leidnud, ta toob esialgu vastata, et on saanud paljudest eestisõpradest rõõmustavaid ja tunnustavaid kirju. Mõned on kahjatsenud, et see on ilmunud ingliskeelsena, teised jälle rõõmustavad, et ilmus ingliskeelses, kuna paljus lapsed Ameerikas ju eestikeelt küllaldaselt ei valda. Kui oleks avaldamiseks võimalust, võiks need ka eesti keeles trükkida. Enim üllatavad on kirjad Ühendriikide presidendi Nixoni abikaasalt ja Kanada peaministri Trudeauu abikaasalt, kes lubab siis, kui poeg suuremaks saab, neid jutustusi talle lugema hakata.

Kuna nüüd on üks osa loomingu raamatuks saanud, küsimusele, et kas tal veel on selliseid kavatsusi, ta vastab, et seda teadvat ainult Looja. Kuid ta tõotab edasi uute tööde kirjutamisega.

Eriti meeldiks talle lastejuttude kirjutamine, need tulevat tal kergesti, nagu käiest raputades. Ta leiab, et juttudele põnevuse andmine oleks kerge, kuid põnevus pole talle olnud sihi, sest mitte ainult olnud, vaid ka südamele tahab ta kasvatustlikku mõju avaldada. Selle tõttu ei ole see raamat rahalise kasusaamise otsiarbel kirjutatud. Ka Eestis üle pole ta rohkem kui teiste maade ja rahvaste üle kirjutatud, sest tema arvates pole ükski rahvas Loo-

ja silms teisest parem. Igale rahvale on tema sünnimaa lähedasim ja meie väikse rahval, nagu ka väikestel inimestel, ei ole palju maailma suurte ja võimsate keskel oma saatuse üle otustada, nii kurb kui see ka ei ole. "Oma raamatuga päänin oma loominguga vilji: Kõigevõimama Looja jalgaide ette ja tegin seda nii nagu suutsin ja oskasin. Kui on lugejaid, kes tunnevad rõõmu mu tööst, siis on see mu suurim rõõm ja tasu", leiab ta.

Kuid need ajaloole kaasaalamsed, mis ta tegi Poola ja Läti teadegaentuurit korrespondendina, mitmed muud elusündmused, need ootavad samuti kirjanepanekut.

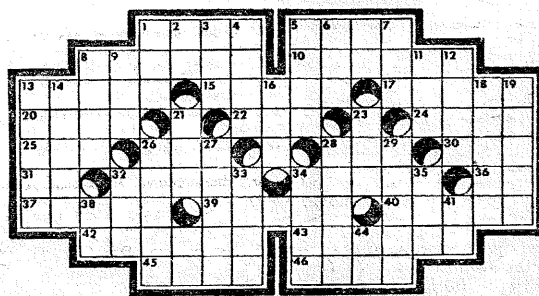
Tel on veel teinigi harrastusi, maailma, tahtes kahe eestilise vahendajana luu teonda. Elusilgavustis töde avastada, et seda siis iseenese tundmaõppimiseks ja avastamiseks kasutama. Selline sügavustundeline vanema on oma tütreletrite annud raamatu, mille elutarkus on nagu juhtiv valgus järgnevaile elumastale. Aga seda ka kõigile teistele lugejale.

Eestikeelne POLITSEI

NEW YORK (EPL) — New Yorgi Vaba Eesti Sõna jutustab ühe rootsi-eestilase spontaanset reaktiooni, et ta ülemalimisel Eesti Päevaleht Torontois äkki kuulis üht Kanada politseiniku kõnelemas eesti keelt (politseiniku oli Arvi Tinit), ütledes sõbrale täie respektiga Kanda-eestilaste võimele ees.

— Täevane arm, nad on isegi Kanada politseinikele õpetanud eesti keele selgeks!

EPL ristsõna nr. 30

Paremale: 1 riietuse osa 5 kerge eine 8 kirjanduslik teos 10 kirjanduslik teos 13 luuletaja 15 piinad 17 Germaania muinasloos 20 orientaalne mehe nimi 22 akadeemiline tiitel (üh.) 24 linn Soomes 25 on näiteks tulevik 26 kuulus Ameerika kirjanik 28 keha osa 30 mitme Ameerika linna eesilp. 32 tuntud rootsi revüükuningas 34 matemaatika 36 sina 37 nimepärane rannaväheerimise kulgevase osas 39 saar 40 vahemerel 40 kaste 42 trükkikoja produkt 43 linn Brasiilias 45 kutsse kohale ilmutiseks 46 oma.

Alla: 1 ametlik rootsikeelne lüh. "Kuninglik kõrgus" 2 raadiust 3 eesti helilooja 4 rohkem 5 teatud liiki sugulased 6 pidulik luuletus 7 saama, mis 25 paremale 8 ravis 9 rootsi rahvaühik 11 panipaik (om. kääne) 12 viisistatud luule 13 jutustava süsuga

värs 14 kreeka täht 16 üks paavstidest 18 ääremärkus 19 ustav 21 elektritaktistuse ühik 23 selet 26 haigla saal 27 kausel 28 skits 29 pealugu 32 keskelt masti külge kinnitatud põikpuu 33 hilja (ingl.) 34 sirgelt 35 tüma maa 38 lüh. akadeemiline tiitel 41 ühendatud Riigid (ingl. k. lüh.) 44 neodüüm.

Lahendus 29:
Paremale: 1 surnuaed 6 armulaud 11 uime 12 viisil 13 skald 16 armas 18 aknad 21 uisk 22 Unna 23 tuus 24 isa 25 bufo 26 lu 27 Elsa 29 kaas 31 isa 33 galla 36isaar 38 huul 39 Esso 40 valutult 41 okariini.

Alla: 1 sisu 2 rea 3 Uudislaet 4 omak 5 der 6 ava 7 risu 8 Ulan-Bator 9 aunn 10 Didi 14 katus 15 luues 17 Mosel 19 kauss 20 Arosa 21 Liiv 28 agul 29 kask 30 prii 32 aul 34 alt 35 Leo 37 abi.

Ajaleht, mida jälgib KOGU MAAILM

Praegu, kus suurelki ajalehed kannatavad majandusraskuste all, vaatamata hilgetiraažidele ja sensatsioonitegemisele, on ikka veel tähelepanavaks erandiks Shveitsis kuulus ajaleht Neue Zürcher Zeitung, mis ilmub ainult 100.000-lises tiraazhis ega taotle sensatsioonitavalises mõistes. 90 protsenti tema lugejast on tellijad ja need kuuluvad eeskätt kogu maailma ajakirjanike, äri- ja majandusmeeste, poliitikute ja diplomaatikde hulka. Ühesõnaga võib NZZ ühkeldada eriti eksklusiivse ja teadliku lugejaskonnaga. Vastavalt sellele on ka lehe tase: see poliitiliselt alati hästiinformeeritud ja käsitlus asjatundlik ja tasakaalukas.

Konrad Adenauer ütles kunagi, et tema loeb meelsamini NZZ-d kui diplomaatilisi aruandeid, sest ajaleht andvat täielikumat informatsiooni. Peale prantsuse Le Monde ja inglise "The Times" on Neue Zürcher Zeitung kõige mõjukam Euroopas.

Neljaveeruline ja piltidevaene ajaleht valmistatakse ühes vanas majas Falkenstrasse Zürichis. Lehte teevad ligi sada ajakirjaniku, milledest pooled on promoveeritud akadeemikud. Väliskirjasaatjaid on 29 ja ka nendest kannavad 21 doktori tiitlit. Kirjasaatjate artiklid on lehe kõige tähtsamad sisuline materjal ja kirjasatjad on oma aladel väga kompetentsed. Kui nad uudisburoode lühikesi teateid kommenteerivad või analüüserivad, on need seisukohad asjatundjatele teiste lehtede juures juhiseks.

NZZ poliitiline joon on konservatiivne, antisotsialistlik ja antikommunistlik. Ajaleht kannab erilist hoolt eratelevõtluse eest kõigis maaes. Artiklid on siiski nii põhjalikult läbi töötatud, et ka teiste poliitiliste vaadetega lugeja mõnuga artikleid jälgib. Eriti on NZZ artiklid Lõuna Ameerikast olnud vastukalaks Le Monde rohkem revolutsioonilakhetele vaadetele.

Mida tavalised ajalehed peavad uudisteks, nagu skandaalid, mõrvad ja katastroofid, seda koondab Neue Zürcher Zeitungis vaid kaheveerilise pealkirja alla — Õnnetused ja Kuriteod. Võrdlemisi palju ruumi antakse Zürichis kohalikele teadele, kuid lõviosa on sisus siiski ökonoomilise ja poliitilise pinnal.

Peatoimetaja Fred Luchsinger avaldab võrdlemisi harva oma seisukohata lehe veergudel, aga kui see toimub, ilmuvad tema kommentaarid esimesel leheküljel. Kogu materjal ka kuulutused, käivad peatoimetaja silmades alt läbi. Fred Luchsinger lükkab paratamatult tagasi kõik, mis tema arust on madala tasemega, kas arvatud kuulutused. Kuulutused annavad siiski 80 protsenti sissetulekust. Lähikäik on suur ja aastatuul läheb vlie miljoni shveitsi frangile.

Neue Zürcher Zeitungit nimetatakse päevaentsüklopeediaks. Iga päev kirjutab ajaleht ajalugu ja teda peetakse tänapäeval kõige usaldatavamaks allikaks. Sellegipärast on seda lehte kerge lugeda ja toimetusel on suur ausus oma lugejate vastu ning tehakse kõik et asjalikult esitada kompliteeritud materjali. (EPL/TS)

Eestlased on ainuke vähemus Rootsis, kel on kaks korda nädalas ilmuv informatsiooni- ja uudiste-leht päevaajakirjanduse tüübist, eestluse häälekandja

EESTI PÄEVA-LEHT

Seda eelist on eesti rahvusgrupil põhjust hoida üldise kogunemisega tellijaskonda. Rootsi ajakirjandusel on rasked ajad ja neile antakse riiklikku abi. Eesti ajalehte ei aita aga keegi muu kui eestlased ise. Seepärast on oluline, et

kõik eestlased on eesti ajalehe TELLIJAD

Helistage EPL talitusele tel. 08/21 84 46. Paneme Teile ajalehe käima. Või tellige otse kõikidest postiautustest Rootsis ja Skandinaavias.

Pilte õpetajate kursusest. Vasakul kursuse juhataja fil. dr. Johan Ungerson, fil. mag. Helle Kuldvere-Ungerson ja Eskilstuna täienduskooli õpetaja Anne Aus. Paremal kursustasi joengul. Vasakult Aadu Kajassaar, Anne Jalakas, Ene Viinamäe, A. Timoleon, Maret Köster, Mare Köster, Harald Pödrus, Ille Palm. Taga seisab kursuse juhataja dr. Ungerson.

Eesti õpetajate kursus suvitustlinnas Strömstadis

Viimases rootsi gümnaasiumõpetajate ajakirjas on artikkel õpetajate suvekursusest. Selles artiklis tuuakse soovijate rohkus – 34 000 soovijat 182-le Rootsist Koolide Peavalitsuse kursusele. Neist pääses läbi nõustamisla kursusele 5460 õpetajat. Eesti Komitee Kooli- ja noorteolukorraldajate ühingu poolt aastal saada eesti õpetajate 25 kursusekohta eestlasele kursuse jaoks, mis toimus 9-16 aug. Strömstadis.

Eelmiste suvede tava kohaselt laus kursusejuhi vaev ja vastutus fil. dr. J. Ungersoni õlgadel. Kursuse tööpäev kestis hommikust hilisõhtuni. Keskpäeval oli pikem vahe suplemiseks ja Strömstadi ilu nautimiseks. Võluvast saarestikku ja Idelfjordi ilu võis nautida ka Laholmi hotellis loengusaali aknast, sest hotell asus kaljunukal. Peale pikka tööpäeva oli hotellis võimalus jalakeerutuseks või kamina juures vestlemiseks.

Pühapäeval viis laev "Idelfjord" kursustelased Haldeni Fredriksteni kindlusele ja Karl XII mõrva õhvikus langemise kohta vaatama. Tagasiõit bussiga kulges osaliselt karoliinide saatustlikku teed pidi, osaliselt mõda piiriäärseid kauba- ja lõbustustelkideid.

Pühapäeva õhtupoolikul tegi laev teise tühri kursustelastega Kosteri saarestikku.

Kursuse lektorid ja nende loenguteained olid mitmetel aladel. Prof. C. Ränk kõneles eesti muinasteadusest, peatuses pikemalt sõdade ja perekonna- traditsioonide juures. Dot. sent T. Künnapas tutvustas dr. phil. Johan Torik 1939.a. Tartu ülikooli juures kaitsitud väitekirja "Eesti laste intelligents". See töö haarab endas psühholoogilisi, pedagoogilisi ja sotsioloogilisi probleeme.

Senini on Torik töö jäänud ainuukeels ulatuslikuks uurimuseks eesti laste intelligentsi kohta. Teise aine- na käsitles referent oma uurimust kirjatähed sarnasusest. Faktornalüüsi meetodiga tehti kindlaks 9 faktorit, kusjuures iga faktor haarab endasse sarnased tähed. Ühte faktori kuuluvad tähed on väga sarnased teineteisele ja valmistavad õpilasele suuri raskusi. Antud meetod võimaldab kvantitatiivselt määrata iga tähe sarnasuse tugevust vastavas faktoris.

Lektor Leho Vürk käsitles palatalisatsiooni ja vokaalide kvalitatiivseid ning kvantitatiivseid muutusi eesti keeles. Dot. sent V. Uibopuu ettekannete teema oli: "Jooni eesti kirja keele ajaloo". Vastus puudutas eesti häälikute süsteemi, ortograafia küsimusi ning morfoloogilisi ja sünktaatilisi seiku. Samas ühenduses oli ka vaatare all 16. ja 17. sajandi eesti sõnavara.

Lektor J. Ungerson tutvustas kursustelastele Eestis kasvavaid mürgiseid taimi, ühitas käsitades eesti taimestikku eestlaseleid nimetusi.

Dot. sent A. Pikas kõneles affektiivse ja ratsionaalse kasvatuse probleemidest. Seoses loengutega olid praktilised katsed ja harjutused. Fil. le. Paul Laan tutvustas kursustelastele eesti keele õppimise võimalustega peale eesti alg- ja täienduskooli rootsi ülikoolide ja eesti gümnaasiumi juures. Iseäranis ainea saas eesti keelt 20 punkti ulatuses õppida Uppsala ülikooli juures.

Mag. phil. B. Kangro luges teemal:

"Eesti kirjandusloprobleem", käsitledes meie seniseid kirjanduslugusid. Loengute peamine osa käsitles meie kirjandusloprobleemidest, peatuses ka kirjanduse tähtsusele eri- ti paguluses.

Koolideinspektor H. Rajamaa ettekannete peateemaks oli koolieelkute ja algastme õpilaste eesti keele õppimine ja sellega seoses olevat õpetamine ja sellega seoses olevat lapsesüühoolia ning metodika probleemide käsitlemine. Adj. A. Kajassaar demonstreeris uusi õppevahendeid, muus hulgas ka sarja pilte Kalevipoja ainetel.

Rektor Eero Tarjus õpetas koorilaulu ja lasteandnik Erna Klemmer laulumänge. Adj. W. Muld käsitles eesti koolide organisatsiooni, uute õpetajate väljaõpet ja küsimust, kuidas teostada ja muuta ostarbekamaks tegeliku õppetööd.

Jur. kand. H. Mark käsitles Eesti okupeerimist Nõukogude Liidu poolt. Kuna n.a. Juulivolikogu deklaratsioon Eesti astumise kohta Nõukogude Liidu liikmeks on juriidiliselt tühi- ne ja olukorda Eestis ja teistes Balti riikides tuleb kvalifitseerida Eesti Vabariiki juriidiliselt edasi ja eestlased on endiselt edasi Eesti Vabariigi kodanikud. Teises loengus käsitles referent noortegruppide ja õpi- ringide kohta kehtivaid norme.

Fil. mag. Helga Kerstell tutvustas kuulajaid keeleõpetuse uuenemate tulemustega. Praktiliselt tundidel koostasid kuulajad eestikeelseid teste ja analüüsisid kirjandust. Keelte õpetamisel meile olulise kakskeelsuse kohta annab hea vastuse Nils E. Hanségardi raamat: "Tvåspråkighet eller halvsvärkighet?" Üldise keele- teaduse tänapäeva seisukoht on, et iga uue keelega satub õppija ka uude kultuuri, seega rikastades oma loogilist kui ka sotsiaalset mõttevõimet. Esimeseks keeleks olgu õppimisel emakeel, sest see ühtib lapse

Ungarlased Pärnumaal

Pärnu rajoonis, Tori sovhoosis viibisid kuu aega põllutöödel Ungarist saadetud üliõpilased.

"Suurele sõprade abile", nagu märgib Sovetskaja Estonia, võlgnevad Tori sovhoosnikud tõelist tšinu, kuna ungari noored olevat usinalt ning hoolikalt igasuguste töödega toime tulnud. Enne Ungarisse tagasiõitu toimus Pärnus ungari ja eesti üliõpilaste vahel spordivõistlus, kusjuures kokkusaanisel eesti üliõpilastega ungarlased vestlesid oma muljetest põllutöödel.

● Nacka kirikus laulatati Hannus Estra ja Reet Mägi.

vanemate kultuuriga. Täiesti on tühistatud väide, et mitme keele õppimine kahjustab lapse arengut – vastupidi – see soodustab!

Agronoom Aksel Mark korraldas paneelivaidluse demokraatia üle. See küsimus tekitas eluvõitu ja meelitas kuulajaid sõna võtma.

Kursuste lõppedes oli soov, et sarnaseid suvise kursuse kõrval tuleks veel korraldada eriotstarbelisi mõne- päevalisi kursusi, kus päevakorras oleks ainult üks küsimus. Noorte sooviks oli rohkem eesti keele õge- kirjutust. Rohkearvuline ja virk noortepere oli vanemate osavõtjate silmatraks. Rootsist Kuninglik Kooli- de Peavalitsus on sarnaste kursuste korraldamisega nõjandanud oma täie- likku hinnangut meie kooli- ja kül- tuuritööle!

HELGA KERSTELL

Evelyn Koop tuleb Rootsi

Evelyn Koop

TORONTO (EPL) – Kanada ametliku delegatsiooni koosseisus sõitis Müncheni olümpiale mõõdu- nud Eesti Päevade Valguspoole juhi Evelyn Koop, kes võtab osa Kan- da esindajana ühingu aja toimuvatest läbirääkimistest liuvõimle- mise, n.a. gymnastic moderne võit- miseks tulevaste olümpiamängude programmi.

Pärast olümpiamängusid sõidab Evelyn Koop Rootsi, kus ta kavat- seb üles otsida Ernst Jida Stockholm- is ja Leida Leesment Malmö, et nendega kõnelda eesti võimlemisest.

Rootsi-eestlaste TÄNUAVALDUS Kanada-eestlasile

Rootsi Eestlaste Esindus on õnnestunud ülemaailmsete Eesti Päeva- de puhul saatnud tänukirjad root- si-eestlastele poolt E.V. esindajale Kanadas aukonsul Ilmar Heinsoole ja Eesti Päevade peakomitee esime- hele mag. Robert Kreemile.

Konsul Ilmar Heinsoole adresseeri- tud kirjas üteldakse.

– Rootsi Eestlaste Esindus tänab Teid, Härra Aukonsul, Rootsi eestlas- konna nimel, ja palub Kanada eest- laskonnale, Teie kaudu, edasi anda meie sügavaim tänu ja tunnustus hiljavalit teostatud Esimeste üle- maailmsete Eesti Päevade eest ning meie kõigi südamele võitud lahku- se ja heatahtlikkuse eest, mida Kan- adas alles igal sammul kogesime!

Palume meie nimel tänada ka Kan- ada keskvalitsust ja Ontario valit- sust eestlaste taotluste osaks saanud sumpantia ja toetuse eest ning väl- liskülastajatele osutatud tähelepanu ja külaliskohuse eest!

Meie usume ja loodame, et elamu- sed ja kogemused Ülemaailmsetest Eesti Päevadest Torontos, tiivustavad kõiki eestlasi konstruktiivselt tööta- ma ja võitlema ühise põhiesmärgi – Eesti vabaduse ja eluõiguse eest!

Teises kirjas, mis on adresseeritud peakomitee esimehele ja suurima

vaeva nägijale Robert Kreemile, üt- eldakse:

– Rootsi Eestlaste Esindus tänab Teid ülväärse ülesande täitmise eest ja palub Teid kõigile, kes tegelikult Ülemaailmsete Eesti Päevade heaks kordaminekuks kaasa aitasid, üle an- da Rootsi eestlaskonna siras ja sü- damilik tänu!

Teie ja kaastegevate jõudude oh- rimeelsust ja ennastalgavat tööpa- nust meie tasuda ei suuda. Olgu meie rõõm ja heameel hindava lu- gupidamise kiituseks!

Tänu Teie tööle võisime koos olla loomellust rikastada ning eesti rah- va hingesse peituvate aarete avaldu- sisse vahetult osu saada.

Meie usume ja loodame, et elamu- sed ja kogemused Ülemaailmsetest Eesti Päevadest Torontos, tiivustavad kõiki eestlasi üle kogu maailma veel- gi enam töötama ja võitlema oma ühise põhiesmärgi – Eesti vabadu- se ja eluõiguse eest.

Eestlased õpetajate rahvusvaheliste liitude kongressidel

LONDON (EPL) – Õpetajate Ühingu Rahvusvahelise Liidu (IFTA) aastakongress toimus täna, hilvup, Londonis, Hamilton Houses 25.-28. juuli- ni. Eesti Õpetajate Keskühingu esindasid nim. kongressil Linda Elner Londonist ja Enn Saluveer Cambridgest. Nim. kongressi peateemaks oli sekkord "Kontinguitet hariduslial sundusliku kooliea keste!"

Seda teemat vaagiti väga mitme- külgselt ja eri maade erinevalt sei- sukohtadelt lähtudes. Arutluse lõpul koordati esitatud seisukohad ja ette- panekud resolutsiooni, kus m.a. mää- ritleti et arvesse võttes haridussü- steemide arengut pideva ja ühtlase ülemineku suunas ühest haridusast- mest teise, niisamuti arvesse võttes õpetajate staatuse ühtlustavat ten- denti, kongress peab vajalikuks kaal- da õpetajate rahvusvahelise orga- nisatsioonide ümberorganisierimist ühte rahvusvahelise keskorjanisat- siooni.

Eesti juhatusse ülesandeks jäi luua selleks kõik vajalikud eeldu- sed, et ühineamine Õpetajate Maailmaliiduga (WCOTP) teostuks 1975 toimulaval aastakongressil.

IFTA aastakongressile järgnes Lon- donis 1.-8. augustini Church Houses ja osalt mitmel pool mujal Õpetajate Maailmaliidu (WCOTP) aastakong- ress. Sellest kongressist võtsid Eesti Õpetajate Keskühingu esindajana osa Silvi Pajo-Rice Stanwickist ja Enn Saluveer Cambridgest.

WCOTP aastakongressi peatee- maks oli "Artikulationssion (liige- dus) alg-, kesk- ja kõrgemas har- iduses".

See teema oli laiendavaks jätkuks IFTA aastakongressi peateemaks. Selle arutlemisel keskisid esile haridu- se filosoofia, tänapäeva ühiskond, õp- pevad ja nende seis, töötleemiste hindamine, õpetajate valmistus jt. Vastuvõetud resolutsioonidest tõsta- sin välja kahte. Esikoollastele laste haridusesse ja õpetamisesse senisest suurema tähelepanu omistamist. Nim. küsimus oli ka IFTA aastakongressi kavas Helsingis 1969. ja teiseks nõu- ab WCOTP aastakongress, et noorte- le määratud TV-saadete kavandamisel ja esendandimisel oleks õpetajail ja teistel haridustegelastel senisest suu- rem kaasrääkimise ja otsustamise õigus, et vältida noortele kasvatusi- kult ja eetilisele kõlbmatul aastad.

Eesti esindajad on kõik kutseli- sed õpetajad. Inglise koolides ja võitsid mõlemast kongressist aktiiv- selt osa, esinedes sõnavõetudega ja ettepanekutega, see ilmnas eriti

WCOTP täiskasvanute edasiharimise seminaris.

Nii on toimunud ka eelmistel aastakongressidel. See tutvustab eesti nime üldiselt ja soodustab kontakti- saamise võimalusi eri maade dele- gaatidega üle maailma. Pagulasrah- vastest on eesti ainus, kelle organi- seeritud õpetajakond kuulub täisõi- gusliku liikmena õpetajate rahvusva- helisele forumile. Peale selle kuul- lub allakirjutatu Eesti Õpetajate Keskühingu esindajana IFTA juhata- ses. Selleltohtu on meil vahetu. või- malus pidevalt kursis olla kõigi koo- lileli puutuvate probleemidega üle- maailmises ulatuses juba 1952.a. alates. See võimalus puudub meie õpe- tajail kodumaal.

Nim. kongresside puhul korral- dati rida vastuvõtte, ms. Inglise haridusministri pr. Margaret Thatcheri poolt valitusse suures vastu- võttaalis, kus minister erilisel peatas ja käsitles meie esindajaid.

Paljude isiklike kontaktide puku- del meie esindajad selgitasid väsimat- lult meie probleeme eri maade dele- gaatidele ja andsid neile rohkesti Eestit ja meie probleeme käsitlevaid ingliskeelseid teoseid.

Kongressidest osavõtumaks oli see- kord kõrge, kuid selle tasumist al- tasid oma tõhusa toetusega kanda Eesti Komitee ja Eesti Rahvusfon Rootsis.

ENN SALUVEER

Akad. eksamid

Uppsala ülikooli arstiteaduskonnas sooritas med. kand. eksamid Katrin Hilt.

Lundi ülikooli ühiskonnateaduste fakulteedil lõpetas fil. kand. astmega Johan Puur ja matemaatika-loodus- teaduskonna fil. kand. astmega Peer Pedaja.

New Yorgi ülikooli Osgoode Hall Law School lõpetas Bachelor of Laws (õigusteadlane) kraadiga Vello E. Mijal, sünd. 1946 Kopenhaagenis. Ta on varem lõpetanud Waterloo luteri ülikooli BA kraadiga.

ELMAR PETTAI:

Mõtteid, meeletulust ja märkmeid Kanadas teedelt

Kui laulupoe lõppedes K. Törnpu "Lahkumise laulu" hääled valkisid, kui valguspeo elavad, tantsisklevad kujud hajusid hümarrusse, kui sinimustvalge lippude rivi J. Anviku "Hida, Jumal, Eestit!" helides kadus pimedusse ning kui lõkkelituli Kolkajärve Suurlaagris kustus — siis võis iga eestlane tunda, et on olemas midagi üllatavat ja suurt, sõnu seletamatu, võõrale tajumatu — on olemas tunne, olla eestlane.

Esimised ülemaailmsed Eesti Päevade olid lõppenud. Kanada-eestlaste tugevas koostöös pole põljust kaheldud. Kõike oli pakutud külluses ja kuhjaga. Vastuvõtjal publikul polnud küllalt aega ja jõudu seda kõike nautida. Üllatav oli näha niipalju noori taidureid-esinejaid noortaidurite kontserdisarjas Stella Keroni käe all ja juhtimisel ja ka sõnaliselt osas omaooringuga Kultuuripäeva õhtul esinemas. Kõige noorema Kalle Naelapea (13. aastane) ettekandest jäi meelde viimane epigrammiline luuletus "Tuli", mis nagu sünniks Eesti Päevade lõppupunkti: "Punane tuli/ tulipunane tuli/ tulipunane lõõnav tuli/ tulipunane lõõmav tuline tuli/ kustus/".

Need paarikümmend noort talenti peaks kindlasti inspireerima eesti noori teistel maadel, ka meil siin Rootsis, et eesti kultuurilooming leiaks järelkasvu ja et meie noored osaks end väljendama oma emakeelses.

Sündustoojendav oli ka Toronto baptisti kirikus noortekoori esinemine Aime Hanslepa juhtimisel. T. E. Baptisti Koguduse pastoriks on helilooja Kaljo Raid, kes on E. Kultuurikogu Kanadas 1971. a. laureaat. Tema energilisel juhtimisel on kogudus saanud tuttavaks ning lähedaseks oma laulu ja muusika kaudu paljudele kaasmaalastele, n.a. Toronto laulev Eesti kogudus!

Nii raamatunäitusel kui ka kunstinäitusel jäi mulje, et eesti vaimne loomang püsib võõrsil ega ole vähenenud. Teatritendused läksid täismajadele ja kontsertidest osavõtjate arv oli rohke. Läksime suurte lootustega esimestele ülemaailmsed Eesti Päevadele, aga meile pakuti veel rohkem.

Nende mõtetele äraajades teele indiaanlaste maailma, esmaajoones marsruudi Toronto-Hamilton-Niagara kook. Neil aladel kohtasime suuri-majadele ja kontsertidest osavõtjate arv oli rohke. Läksime suurte lootustega esimestele ülemaailmsed Eesti Päevadele, aga meile pakuti veel rohkem.

Hamilton on tööstuslinn, rauakaukade tehased, nagu Rootsis vastavalt Eskilstuna. Eestlased on hästi organiseeritud. On olemas Hamiltoni Eesti Selts, esimees J. Pallap, Hamiltoni E. S. Segakoor c/o O. Aser, Hamiltoni Esimene Eesti Ev. mees J. Pallap, Hamiltoni E. S. Segakoor c/o O. Aser, Hamiltoni Esimene Eesti Ev. Luth. kogudus, õp. A. Kiviskik, Rahvatantsurühm "Kandali" H&R Toom-salu juhtimisel ja skautide-gaidide "Kotika" ning "Kungla" lipkonnad.

Edasi liikudes Lake Simcoe järvekalda aladel, näeme suuri farme, uhkeid silotornidega, mis võimaldavad kariloomadele hajasööta ka talvel. Kariloomad on enamjagu friisi tõugu, kunagi Euroopast siia sisse toodud. Põlluvilja kasvatatakse peamiselt maisi. Eestlastel on paljudel suvituskohted järve lähedal. Tee külge paralleelselt kannu, liivase järvekalda künned millegi. Jõeäärne Ontario järve kaldale, kust Montrea li tee suundub Quebeci osariigi poole. Maastik on lausmaa, sarnane Lään-Eestile, kaetud lehtmetsaga, üksikute okaspuudega ja värskestega. Siin võis kohata aastasadu tagasi indiaan-rätsereid teel oma jahimaa-dele või rünnaku-retkeile. See ühe-tooniline maastik ulatub kuni Kingstoni, kus näeb mõne meetri kõrgusel kaljusid, kuna punase liivakivi kihid ulatuvad üle maapinna. Siin kohal, mis kändis nime Cataracti,

Valged mehed tulid "koeksistentsis" indiaanlaste juurde, kes kaotasid oma maa ...

on nüüd Kingston, sõnniti aastal 1673 prantsuse kubernerit Louis de Frontenaci ja indiaani suguharude Iroquois, Mohawks, Onondagas ja Cayugas vahel vaherahu koos elamiseks. Vaevalt sada aastat hiljem olid prantslased kui ka indiaanid sündinud alla andma inglastele, kellede sõjavägi juba sel ajal oli üle 30.000 mehe. Prantslased on siiski jäänud püsima kuni tänaseini Quebeci piirkonda. Ontario ja Quebeci piiri ei ole ainult administratiivne maakonnapirvi vaid ka keeleline: Quebeci keelel on kõik teetähised prantsusekeelse. Elanikud on enamuses prantslased, kes unistavad omaale oma valitsuse saamisest, mida neile kadunud prantsuse riigijutt de Gaulle lahkelt "tubas". Selle tagajärjel on ebasabiilsuse tunnuseid nende majanduses: kinnisvarade hinnad langevad, korterid jäävad tühjaks inimeste ümberasumisel Torontosse ja mujale. Kardetakse tööpuudust. Selle ebakindluse tunde all elavad ka Montreali eestlased.

Organisatsioonid on Montrealis: M. Eesti Selts, esimees H. Tamm, M. E. Meestelaulelts, c/o E. Aser, Eesti Naisselts, esinaine T. Pill; Ev. Luth. Jaani kogudus õp. K. Raudsepp, Ev. Luth. Pauluse kogudus, õp. O. Gnadenich, Rahvatantsurühm "Kuld-kingadi" Aavo Taali juhtimisel, skautide-gaidide "Kalevi" ja "Virve" lipkonnad. Spordiseltsi Naissõimejate rühm töötab pr. Hilja Pauli juhtimisel ja esines esimesialt ÜEP-72 Torontos "Forumis".

Ka Quebeci alal leidub suuri farme, mis aga käesoleval aastal suure vihmaseaduse tõttu kannatavad ikalduse all ja mais ulatub vaevalt põlvini ning kõik põllud on veege üle ujutatud. Farmeri jutu järele ei olevat Quebecis nii päikesevast ja saduerikast suve varem olnud.

Montreal on maailmalinn, seal avati nimelt 1967. a. alaline expo: "Man and his World". Käesoleval kevadel oli näitus streigi tõttu sulatud ja on praegu ainult osaliselt avatud. Näituseala, mis asub kahel sarsakesel, võib maapinnast 4-5 meetrit kõrgel asuva aiualaadse ühepoolsele raudteel "Always" läbi sõita. Huvitav oli Kanada paviljonis sõbrikujuuline kino, kus filmi näidatakse ümberringi asetsevale ekraanile. Filmi siuks oli Kanada elu eri piirkondades. Ameerika paviljonis oli omapärane

valguse-värvide-heli kooskõlaline mäng. Pimedasse ruumi asetatud mitusada erivärvilist kuupi valgustati aegajalt vastavalt muusika helilaadile.

Ülemaailmselt on tuntud Montreeli asuv St. Josef André katedraal Mount Royali mäel. Josef André sündis Montreali lähedal väikeses külas. Ilmutuse põhjal sai temast pühak ja ta asutas katedraali, mis valmis aastal 1904, ja milles ta teenis surmani. Ta suri 1937, olles 92 a. vana. Tema balsameeritud pörm on nähtav kõigile läbi klaasseina. Igal aastal külastab umbes 2 miljonit inimest palveränduri katedraali. Treppistik, mis viib ülesse on 120 astmeline ja jagatud kolme ossa, kusjuures keskmise osa on põlvili üleminejate jaoks, mida ka kõik palverändurid kasutavad.

Eriti huvitavad on vahakujude grupid Kanada Ajaloo Muuseumi juures. Ruumid on ehitatud Rooma katkimbide kooptatena ja kujud on usulist ja ajaloolist motiivideil. Nii on viimases grupis esimesed kuu-maandunud astronaudid koos Nixoniga ja presidendid John Kennedy ning Charles de Gaulle. Leidub ka stseen Rooma tsirkusest elavate inimeste, (kristlaste) heitmisest jõvide söökdas, ja veel mitmed nüüpidamised indiaanlastele. Ka indiaanlaste püha neitsi Kateri Tehakwitha kuju koos altariga, kelle reliikvia asub irokeeside juures.

Sõidame edasi, koos kunagise Eesti põhjaranniku kaluriga, kes nüüd töötab ehitustehvõttejana Montrealis, indiaanlaste külla Gaghawaga (KA-NA-WAH-KP), mille vanemaks on irokeeside pääliku Löömatule poeg Taevakondja. Irokeeside suguharu asub samanimelise jõe ääres, St. Lawrence lähedal. Nad olid rahumatjastja põlvharja rahvas ning leppisid kokku prantslastega kõrvuti elamiseks. Kuid hiljem sõdisid siiski prantslased vastu koos inglastega, kuni inglased maa vallutasid aastal a. 1760. Irokeesid astuvad aga traditsiooni, mis säilinud laulude ja tantsude näol. Eriti huvitav oli nende tulelants lökke ümber, millega austatakse oma esivanemate vaimu. Rahutants lõpul päälük tõeab rahupiib ülesse ilga ilmaaake poole, soovides kõikidele rahvastele rahu.

Lahkudes surun pääluku kätt. Me keeled on erinevad, mõistamatud üks-

Mida otsustasid eesti pedagoogid kasvatusküsimusis

ÜEP raames toimus 11. juulil Torontos Lord Simcoe hotellis Eesti Õpetajate Päev, millest osa võttis 100 õpetajat. Peale Kanada oli kogunenud sinna õpetajaid igalt mandrilt. See kokkutulek kujunes igale kohalolnule meeldijäävaks ja huvitavaks elamuseks.

Esimene teretulemast koolitegelaste ütlus ÜEP Koolitoimkonna juhataja Edgar Marten. Sellele järgnes palvus pastor Oskar Puhmi poolt.

Kohalviitv EV konul Ilmar Heinsoo toonitas oma tervituses, et ainult pessimistid hindavad alla eestluse elujõudu. Kaugemas perspektiivis on E. Õ Päev kõige tähtsam kokkutulek, sest meie koolist peavad võrsuma inimesed, kes edasi kannavad eestlust.

Tervitussõnavõttus ütles Kanada Eesti Õpetajate Ühingu esimees Helja Leivat, et õpetajad ei tohi tunda pedagoogilisteks kitsakõõlisteks ning noortest tuleb kujundada isiksusi, kes oleksid püsivad kiivid kindlas eestluse hoones.

Rootsi Eesti Komitee poolt tervitas Heinrich Mark, Sakamaali Ida Kutsar, USA Valke Lugus ja Meeta Liiv, Inglismaalt Salmie Pruden, Austraaliast Öie Haab.

E. Õ Päeva juhatajateks valiti Edgar Marten, Oskar Paas, Johan Ungerson ja Valke Lugus. Protokollijateks Robert Nugin, Lydia Aarvald ja Valke Kiin.

Ettekannete sarjas "Ülevaade asukohamaade eesti koolidest ja täienduskoolidest" esinesid: Hans Lupp — Kanadast, Johannes Ungerson — Rootsiast ja Lillian Esop — Ühendriikidest.

Kasvatustikkudest küsimustest oli ettekanded: Oskar Müllerbeckilt — Kanadas, Oskar Paasilt — Kanadas, Heinrich Margilt — Rootsiast ja Valke Luguselt — USA-st.

Metoodika alalt kõnelesid Alice Kullango — Kanadast ja Endla Rüdmiik — Kanadast.

Õppevahendist oli ettekanne Aadu Kallasarelt — Rootsiast ja õpikuteist Valdek Lengilt — Kanadast ning Johan Ungersonilt — Rootsiast. Leida Laan esitas H. Rajamaa ettekande eesti õpetajate organiseerimisest.

Kõik ettekanded tulevad paljundamisele ja asjast huvitatul on neid hiljem võimalus saada ÜEP Koolitoimkonnalt.

Järgmisel resolutsioonid võeti vastu ühel häälel:

1) Eesti rahvuskooli eesmärgiks on juhendada eesti noored eesti kultuuri varasvalde juurde, nii et nad oleksid suutelised meie kultuuri väärtust omandama, säilitama ja edasi andma.

2) Eestluse taimelavaga on kodu, kus kõnekdakse lastega eesti keelt ja kus suhtutakse arusaamisega meie rahvuslikesse ülesannetesse.

3) Eesti lasteade, algkool, keskkool, pühapäevakool ja keelekursused on asendamatu alabised eesti kodule tema vastutusrikkas töös. Neile kuulugu meie toetus.

4) Eesti täienduskoolil lasuvad suured ülesanded rahvusliku kasvatuse alal, mida on võimalik täita ainult siis, kui kodu, kool ja eesti ühiskond töötavad käsikäes ühiste rahvuslike sihtide saavutamiseks.

5) Iga eesti vanema kohustus on saata oma lapsed eesti kooli. Selle puudumisel andku lapsevanem oma lapsele õpetust eesti keele alal kodus teel.

6) Täienduskooli ei saa hüljata neid lapsi, kes ei valda eesti keelt. Eninde jaoks tulevad moodustada eriklassid või erirühmad, milles

teisele, ent me pilgud kohtuvad ja me tunnustame oma ühist saatust: mõlemate kodumaa on vallutatud võõra võimu poolt aga me loots on kindel, et kard saab aeg, mil kõik maailma rahvad võivad elada vabana oma maal. Täevakondja jäi oma suguharu keskele telkide vahele ja meie läksime oma teed.

E. Pettai.

õpetatakse eesti keelt kui võõrkeelt.

7) Arendada moodusta õppevahendeid soetamist, vahendamist ja mitmealgelist kasutamist.

8) Korraldada asukohamaades õpetajate järelkasvuks vajalikke pedagoogilisi kursusi eesti keele ja eestiäraseid ainet õpetamiseks.

9) Koondada kõik eesti õpetajad õpetajate ühinguks.

10) Hoida tihedamat sidet eri asukohamaade koolide keskuste vahel õpperaamatute ja vahendite soetamisega ja vahendamisel.

11) Koolide ja noorte organisatsioonide omavahelist tööd tuleks kordineerida.

12) Noorsoo kirjanduse soetamine ja ergutamine on oluliseks rahvusliku tähtsusega ülesandeks meie kõikide rahvuslikult tegutsevaltele isikule ja organisatsioonidele ning õpetajaskonnale.

Eesti Õpetajate Päev lõppes Eesti hümniga.

Kohalviitv elu

NORRKPÖPING

Koguduse kontseri-väljasüit EEL Norrköpingi kogudus koos segakooriga korraldas 30. sept. vilja-sõidu ja külastab kaasmaalasi Jönköpings, andes Kristina Kirikus kontserdi. Kontserijumalteenistusel jutustab piiskop Sven Danell. Peatused-tõlmuvad ka looduslikult kaunistes kohtades Väterni kaldal. Väljasüit 10. sept. kl. 9.00 bussijamast. Sõiduks registreerida V. Astarale tel. 16 44 81, kellelt saab ka lähemaid teateid sõidu kohta. Pensionäridele hinnalaadus.

STOCKHOLM

Pensionäride ühingu liikmete kokkutulek toimub esmaspäeval, 11. septembril kl. 12 Eesti Majas, Walling, 35, 1 tr. Elvine-Marie Hallapi ettekannet "Muljeid ülemaailmsedest Eesti Päevadest Torontos". Ka külastati on teretulnud. Osa võtta soovivatel on registreerimine valjalk hiljemalt 8. sept. telefonide: 38 68 60, 81 53 73 ja 26 58 22.

STOCKHOLM

Käsitöe näitus Ülemaailmne eesti käsitööde näitus, mille korraldas Esinduse Naistring, avatakse laupäeval, 16. septembril Esinduse ruumes, Sandhamngatan 1. Tööde kogumine ja väljapanekuteks korraldamine algas 21. aug. ja kestab kuni 6. sept.

Väljapanekutes on senini registreeritud: linikuid ja linakesi rahvuslikele motiividele, batiktehnikas ja moodas tehnikas, moodasid kuld- ja hõbeheide, puutööd, portselanit aplikaatsioone jm. Kunstiliseks nõundajaks näitusel on tekstiilkunstnik Mai Vellner.

Näitusega seosesolevate küsimuste osas pööruda üldkorraldaja Erna Klemmeri poole tel. 08/730 16 77 või Esinduse büroosse Meeri Manti-rgi poole tel. 08/67 70 32.

Prantsusmaal asuva Lourdes imekoopa külastaja jõub Sakamaa niirile. Kui ta on deklarierunud, et tal midagi tollile ei ole avab tollimetnik siiski ta kohvi ja leiba sealt pudeli.

"Mis see on?"

"Lourdes imekoopa pühitsetud ve-ri."

"Tollimetnik avab pudeli ja nuusutab."

"See on ju konjak!"

Imekoopa külastaja vaatab õndsalt taeva noole ja ütleb: "Ei tule ena-n Lourdes imedel loppu!"

Välisajakirjanik: Segaduslik meeleheite-meeleolu Kairos

KAIRO (VE) — Astuça augustikuu Egiptusesse on elamus — ebaühtlane ja uskumatu. Kuumus maa kohal tõuseb nähtavate lainetena ja vajub otsekui põletav müür vastu inimkeha, asfalt jalge all tundub kui pehme kään. Augustikuu Egiptus pole kunagi meeldiv, kuid käesoleva aasta august näib täielikult sobivat sündmustega, mis sellel maal praegu aset leiavad. Hoolimata kindlameelsetest sõnadest, mis saatsid nõukogude sõjaväelised nõuandjad maalt välja, hoolimata värskest liidust Liibüa, on meeleolu Egiptuses sõnaraas, mida parimini ehk kirjeldab sõna "segaduslik meeleheide".

Selles erilises otsekui lõhkepommide õhkimist ootavas meeleolus on palju süüdi president Sadati poliitiline stiil. Üks läänemaailma diplomaat on selle tabavalt sõnastanud: "Sadati valitsus pole muud olnud kui üks suurlavastus teise järele. Iga lavastus on tekitanud oma meeleolu ja oma illusiooni ja Sadat on suutnud ennast võimul hoida just nende illusioonide arvel."

Näiteks liidu loomine Liibüa. Kui Sadat maalt lahkus, et Tobruki kohata Liibüa president Muammar Gaddafi, olid Kairo ajalehed täis juhikirju ja päevauudiseid, et Sadat kohtab Gaddafit ainult seepärast, et viimase irratsionaalseid unistusi mingi liidu loomisest kahe maa vahel kahestada.

Korraga, Sadati esimese Tobruki veeetud päeva hilisõhtul, kutsuti kõik egiptuse võimumehed tippkonverentsile Bengashi ja seal selgus, et see, millest press veel sama päeva hommikul oli rääkinud, osutus vaid kuulujuttuks. Oli sündinud otse midagi vastupidist, liit kahe maa vahel oli juba lõpist.

"Võin küll sõdamele pannes ütelda, et Sadat ise ei teadnud, kuidas päev lõpeb, kui ta autosse istus, et Tobruki sõita," mainis üks egiptuse ajakirjanik. "Sadat on absoluutne impulsside inimene ja väga tugeva teatrilavastaja instinktiga."

Kui liidu loomine Liibüa oli üllatuseks, siis ei olnud see üllatus kaugeltki mitte nii suur kui selle eelmäng — vene sõjaväelise kaadri maalt väljasaatmine. Pärast Gamal Abdel Nasser'i surma kui Sadat võimule pääses, on üks üllatus järgnenud teisele. Nende üllatuste hulka kuuluvad kontsessioonid liibüal, mida Nasser kunagi poleks andnud ja mille vastu ta kogu oma elutööga oli võidelnud. Sellele järgnes Suessi kanali ajutine vaherahu, mis juba ammugi ei näi enam olevat ajutine.

Kui kummalisel kombel ja hoolimata Sadati mitmetest tugevatest seisukohtadest pea peale pööratud poliitilistest suundadest, pole tegelikult Egiptuses midagi muutunud. On see nagu malelaud, kus mäng pidevalt viigis — ükskiotk siis niisugust malepüüet liigutatakse või niisugune on malekäik. Rahvas on muudatuste ootamisest väsinud ja seepärast on läpatav augustikuu ehk Egiptuse kohal täis meeleheideid.

Venelased on maalt väljas, väljaarvatud nende sõjamatjale ja kapuutis sõjalisi nõuandjaid, keda on liiga vähe, et asjades kõiki Egiptuses enam nõustada. Kuigi egiptuse patrioetid on hea meel, et nad on vene karule nina pihta andnud, siis on ometigi päevasega fakt, et pärast vene sõjaväelaste lahkumist on egiptuse sõjaväelise jõud tunduvalt nõrgenenud, eriti arvestades fakti, et egiptlastel enestel ei ole veel välja kujunenud tõhusat tehnilist kaadrit, kes vene relvastust oskaks käsitada.

"Mida Sadat oma sammuga saavutada tahab," on ühe ameerika sõjalise vaatejärele väide, "on see, et lihtsalt tahtis näidata, et Egiptus ei võistle sõjalise varustuse osas liibüaliga." Seda väidet ei jaga aga sugugi kõik asjatundjad, vaid paljude arvamine on hoopis teine. Nimelt üteldakse, et Sadat jõudis arusaamisele, et isegi vene abiga ei suuda tema väed võidelda liibüaliga ja Taaveti täht ühe Siinai tuleb tal kui vabuspill rahvaulkult alla neelata.

Egiptuse juhtkond on aga absoluutalt sellele vastu, et alustada otsest liibüaarmee liibüaliga, nagu juudivabariiki seda on juba pikemat aega soovitud.

Egiptuse juhtivate valitsusliikmete arvamine on, et kui Sadat siiski peaks otseste liibüaarmee nõustama, jääb ta alla ja need kurnuvad Egiptusele tõeliseks katastrofiks. "Meie ei ole seda liini pidi

Alles hiljuti oli Kairo värskel külvatud N. Liidu sirbi-vasara-punalippudega.

mõeldud ja meil puudub vajalik ettevalmistus niisugusteks läbirääkimisteks," ütles üks Sadati ministrit.

Selle varju all elab praegu kogu riik ja inimeste hinged on lõhestatud. See tekitab eriti noorte kohta, nende kohta, kes tunnevad, et nad kasutult viskavad minema oma parimad aastad ja elavad nagu puuris loomad lõpmatu kõrbema paisele all.

"Jah, meie kõik oleme pettunud ja kibestunud," ütles üks egiptuse üliõpilane. "Mis mõtet on meil käia üliõpiskoolis? Nüpe kui meil üliõpiskooli lõpetatud, võetakse meid sõjaväele ja seal me istume ega teo midagi."

Ühinevime Liibüa ei anna meile midagi juurde. Liibüa üliõpilased on muidugi suur varandus, aga meie kogemuste kohaselt tuleb iga asja eest maksta ja meie maa on alati maksnud liiga kõrget hinda."

Kui eesti turist pildistas reisil Maroko kuningat

Kogu maailma tähelepanu oli mõne päeva eest Maroko kuninga Hassanil ühenduses tema lennuväelaste atendaadiga tema elu vastu. Üks eesti turist jutustab Eesti Päevalehes oma erikommunistlike kohtumise Hassaniga turismireisil Tangeri Marokos.

— Olime kahepäevase väljasõidu Torremolinos Hispaaniast Marokosse ja külastasime rahvusvahelist sadamalinna Tangerit, kus asub kuuks suviresidens. Külastades residentis nägime üht nooremat meest istumas väljas lihtsal toolil koos väheke poega, kes huviga vaatas tu-

Liibüa valitsus kolonel Gaddafi eesotsas on alati toetanud Palestiina Vabastusliikumist. Gaddafi on alati ütelnud, et kui kõik araabia riigid ühineksid, oleks Israeli võitmine märguasi. Kuid arvestades Egiptuse praeguse valitsuse meeleoludega, ei ole seal küll märgata niisugust enesekindlust ja Kairo ei jaga sugugi oma liitlaste arvamisest võiduka Araabia-Israeli sõja puhul.

Hoolimata värskest paktist, on halvasti hoidud saladusest, et Egiptus ei pea Liibüast sugugi lugu. Egiptus on alati olnud liibüarmastaja ja kerge meele. Kairo ja Aleksandria otse kübisevad lõplikult, baaridest ja mängupörgutest. Nende kahe linna suur elanikkond on äärmiselt sofistikeeritud, neid linnu tuleb pida kosmopolitiliseks jalgadesse ulatuva rafineeritud ajalooaga.

Liibüa aga on suurim islami kants kogu maailmas. Muslimite võit on seal suurem kui isegi Saudi Araabias, kus sheik ainult islami sulitsuskat oma rahvale teeb.

Nii on Liibüa kaks suurimat linna, Tripoli ja Bengashi, kaks maailma kõige ebaühilavamat ja elutumat suurlinna.

Seal ei müüda ei alkoholi ega õlut. Hotellid on lagunenud ja toit niisugune, mis ei sobi ei egiptlastele ega läänemaailma inimesele.

Liibüa kodanikest on ainult 27 prots. kirjaoskajad, iseloomult on nad letargilised ja enesesse tõmbunud. Inimeste keskmine eluiga on ainult 37 aastat — üks kõige madalamad kogu maailmas. Ja ometigi, arvestades sealset odavat elu, on Liibüa kahe miljoni elanikkonna keskmine sissetulek 1500 dollarit aastas. Tuluallikaks on muidugi õli.

Liibüalased ise kujutlevad, et egiptlaste neid vennalikkust armastavad ainult nende raha pärast ja arvestades Kairo suhtumist Liibüasse, on neil selle selline arvamine ka täiesti põhjendatud. "Liit Liibüa on meile väga kasulik," ütles üks egiptuse ärikes. "See toob meile valutsat, annab meile rohkem etaimisruumi ja lõid, kuid liibüalastele ei anna see lihts üll midagi."

Niisugust kibemagusat juttu kuulab Kairos kõikjal. See jälitab külastajate otsekui kohutav augustikuu tappev kuumus. Ja seepärast on Egiptus, üks maailma vanimaid riike, muutunud masendavaks poigaks igale külastajale. Suur augustikuu kuumus ja meeleoluide mitmekesise segadus, kus noorte meeleheide ja ärimaailma ahnus käivad käsikäes, on teinud Kairost linna, mis maadigi vajutab ära optimistliku ja elurõõmsa mõtte.

7 krooni muutub 12-ks ametarsti külastamisel

Patsientide viisiditasa avalikus teenistuses olevate arstide juures tõstetakse aastavahetusel 72/73 seniselt 7 kroonilt 12 kroonile. Selles lüpsimises on saavutatud kokulepe sotsiaalministeeriumi ning maakondade liidu vahel. Sellekohane ettepanek sotsiaalministeeril esitatakse riigipäevale sügisel. Töstmist põhjustab osalt tohtu kulude tõus haigiaravi sektoris, osalt lahetakse töstmisega luua paremaid võimalusi lahtise haigiaravi väljajätmiseks kohtadel arstiabi-tsentraalide kaudu.

Ühenduses patsientide viisiditasa töstmisega tõstetakse üldkindlustuse hüvitused haigiaravi ülalpidajale

Toronto viib ära vanad ajalehepakid

TORONTO (EPL) — Sessios miljöhoolduseks on Toronto linnavalitsus alustanud kampaniaat vanapaberi, eriti ajalehede üldine kogumise, et seda toimetada ümberkõrgetamiseks.

Linnavalitsus avaldab vastavaid üleskutsesid m.h. ka eesti ajalehetele.

Kodanikke palutakse oma nädala ajalehed pakkidena asetada teatud päevadel varahommikuks tänavaveerele, kust siis linnavalitsuse autod need ära korjavad.

Ei võtnud lahutusi tõsiselt

SYDNE (EPL) — Austraalia senati abielulahutuskomisjoni es andis seletusi kohtunik David Selby juhtumil puhul, kus ta üht ja sama paari oli neli korda lahutanud ja taas jälle abielu registreerinud.

Kohtunikule heideti ette, et ta on liiga kergetähtselt lahutusi andnud ega pole pöördunud abielupooli kohtulaua ees leppimisele juhtida. Kohtunik Selby võttis sõna endakaitseks, üteldes, et viimasel korral on ta naist tublisti noominud ja ta tähelepanu sellele juhtunud, et väga paljud inimesed ei suhtu abielusele küllalt tõsiselt. "Ma ütlesin talle veel," liss kohtunik, "et teie ei näi kuuluvat nende hulka, teie tundute olevat üks neist vähestest, kes abielulahutus sugugi tõsiselt ei võta."

R. Selvet in memoriam

8. augustil s.a. maeti Ledsjö surmalaale Lundsbrunnis Eesti õpetaja-koolijuhataja ja seltskonnategelane Reedik Selvet.

Reedik Selvet sündis Ridales 15. nov. 1901. a. põllumehe pojana. Lõpetas Haapsalu Ühisgümnaasiumi 1922. a. ja Haapsalu pedagogilisel kursusel 1928. Olnud õpetajaks Velise algkoolis ja alates 1930. a. juhataja Valgu algkoolis kuni põgene-miseni Rootsi. Töö kõrval tegutsenud Keitseliidus ja esimehena ning näitejuhina Valgu Hariduseltsis.

Päiguluses organiseeris ja juhatas Rannassa laagrikooli. Hiljem tegutses õpetajana ja juhatajana Halmstadi Eesti Täienduskoolis kuni siirdumiseni oma kutsesale Rootsi algkoolis.

Nii kodumaal kui ka Rootsis on Reedik Selvet saavutanud kiiduväärseid tulemusi.

Lahkumust jäädav leinama abikaasa Milja, sünd. Tobias, õetütred perekonnadega ja palju sõpru nii eestlaste kui ka rootslaste hulgas. Puhka rahus vaba Põhjala mullal!

A. K.

seniselt 31 kroonilt 48 kroonile, nii et landingst saab arstivisiidil edasi kr. 60. Telefonilise nõukõnnumise puhul patsiendi kanda jääv tasuta tõstetakse 5 kroonile ja üldkindlustuse hüvitust neljalt viiele kroonile. Haigiaravi tasu üldhaigekindlustuse poolt päevas kr. 10 tõstetakse 15-le kroonile ja mahaarvestus kindlustada haigusepäevarahast 5 kr tõstetakse 10-le kroonile (kuid nagu seninigi, mitte üle 1/2 osa haigusepäevarahast).

Taksid, töstmisega loodetakse tulude suurenemist landingstitele 250 milj. kr. alates 1973. aastast. Teatavasti finantseeritakse haigekindlustuse kulu riigitoetuse ja haigusehüviti ja töbändajalt. Suurenevad kulu loodetakse katta töbändaja-haigekindlustuse maksu töstmisega 3.1 protsendilt 3.2 protsendile. Kindlustatute laevaga osa katvatsetakse jätta muutmataks.

Ülaltoodud muudatused ei riiva "7-kroonireformi" põhiprintsiipi, mille kohaselt eestikest arstivisiiditasa avalikus teenistuses seisevale arstile ei tasuta eraviisiilist, välja arvatud patsiendi kanda jääv osa, ja teiseks — viimane katab mitte ainult visiidikulud vaid ka m.h. vjalikud röntgeni- ja laboratooriumi läbivaatuse kulud.

A.R.

Kindral kes HUKATI Stalini käsul

Okupatsiooni eestikeelne häälekanaja kodumaa "Rahva Hää" lõi "rehabiliteerimisraskust" eestlastes kuulsa punaarmee kindrali August Korgi kohta ühenduses tema 85-nda sünnipäevaga. Kork teatavasti hukati Stalini käsul.

"Rahva Hää" kujutab kindral Korki kui "väljapaistvat väejuhti, kes oma hariduse sai tsari sõjaväeakadeemias ja jäi pärast Esimese maailmasõja lõppu Venemaale, liitudes punastega. Nagu selgub, oli Anvelt ta määratud Eesti Tööräha Kommunisti relvastatud jõudude staabile-maks" ja selles ametis juhtunud ta a. 1918 punakaardi võitlus Pihkva piirkonnas Eesti Vabariigi vägede vastu Vabadussõja ajal. Hiljem tegi ta karjääri, olles 1923/24 Lääne sõjaväeringkonna vägede juhataja jne., töötades lõpuks sõjaväeataasheena N. Vene saatkonnas Berliinis ja siis Frunze nimelise sõjaväeakadeemia ülemana. Ta on olnud ka Moskva sõjaväeringkonna ülema. Kirjutistes märgitakse kindrali saatuse kohta lakooniliselt: "Kork hukkus traagiliselt sotsialistliku seaduslikkuse rikumise ohvrina 11. juunil 1937", mis tähendab seda, et kompartei peasekretäri korraldusel ta sel päeval likvideeriti, kuigi nõud kinnitatakse, et ta olevat olnud nru parteile ja oma ülesannetele.

Castro piilub Pekingi poole

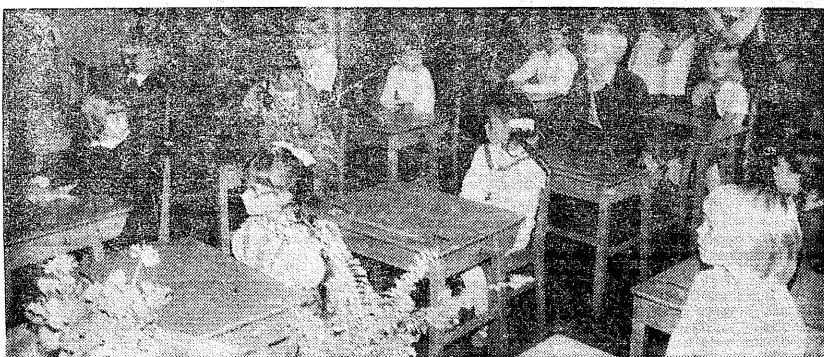
WASHINGTON (VES) — Ajakirja "Newsweek" tcatel on Kuuba punadiktator Fidel Castro asunud läbirääkimistesse, et saavutada lutsset Pekingi külastamiseks. Hiljuti Castro külastas Moskva, kus ta aga olevat läbirääkimiste tulemustes pettunud.

Moskvas, kes maksab Castro-rezhimi ülalpidamiseks ligemale 2 miljoni dollari päevas, kahtlemata suhete loomine Puna-Hiinaga ei meeldi.

— Lakewoodis tähtsast 50-aastast Sünnipäeva tänuvad bariton Harry Verder. Eranes tegutses ta eestikeelsetes lauludes.

A. K.

Samasugune vanaaegne kahuritoru leiti tänavu suve algul Aegna rannavetest, mis samuti on toimetatud Tallinna Meremuuseumi harkuldase eksponaadina.

Esimest korda koolipingis. Stockholm Eesti Aigkooli esimese klassi esimeselt koolitunnilt kus kõik proovisid oma koolipinke (EPL-foto Ruho Tippe).

Eskilstuna Eesti Maja hankimise eeltööd käigus

Ettevalmistused Eesti Maja muretsemiseks ka Eskilstunas on pärast suvist puhkusteperioodi taas intensiivistunud. Eeltööde osas väljastati hiljuti kõikidele teadaolevatele Eskilstuna leiikondadele ankeetlehed, et saada täielikku ülevaadet suhtumisest ja soovidest oma maja või oma ruumide hankimise kohta. Eskilstuna Eesti Maja toimikonna liige, majandusteadlane Lembit Aring märgib Eesti Päevalehes, et enne kui konkreetset saab asuda kinnisvara tegeliku muretsemise juurde, on hädavajalik teada rahva arvamust üldiselt.

Eeskätt muidugi seda, kuivõrd suure summaga üks või teine Eskilstuna eestlane on nõus projekti toetama, see tähendab: hankima aktiivset. Ka ankeetlehel on märgitud mitmed alternatiivid selles osas, alates sakraalset panusest ja lõpetades nelja tuhande krooniga või enamaga.

Muidugi tuleb eriti toonitada seda, et kapitali paigutamine osatähtselt näol tulevase Aktisaleksi Eskilstuna Eesti Maja mingil viisil ei tähenda seda, et raha on ära kingitud, kaotatud, või midagi tarbist. Tegemist on puhtakultuurilise raha investeerimisega projekti, mille väärtus näiteks seoses maailmalaadse tööstusega pidevalt tõuseb. Seda ju näitavad kogemused ka Stockholmis ja Göteborgis.

SUUR HUVI

Eskilstunas paistab Eesti Maja suhtes olevat suur huvi, täpsemalt tulemused selles osas selguvad muidugi alles siis, kui ankeetid on tagastatud ja läbi analüüsitud.

Leitakse nii üksikisikute kui muidugi ka organisatsioonide poolt, et praegune hajuus mitmesugustesse linnast üritust lokaalidesse on liiga suur. See lihtsalt segab Eskilstuna eesti tegevust üldiselt, mõjudes kiltlultavalt. Ja siinne eestlaskond on küllaltki arvukas, koosnedes umbkaudu 535 inimesest, kusujuures liisanduvad ka need, kes asuvad väljapoole linna administratiivpiire. Oma tuba, oma luba oleks ideaalne lahendus küsimusele, kuidas senisest veelgi efektiivsemalt koondada niigi aktiivset ja elujõulist Eskilstuna eestlaskonda.

Eskilstunale on huvitavaks eeskujuks ka kogemused Lundist, kus samuti on käsil oma maja muretsemine. Sääli on aga pisut kaugemale jõutud, nii kaugele, et linna mingi ehitus väeavata saadi kokku 35 000 krooni, mis ju on tubli alkapital. Lundis osas aga tuleb mees pidada, et sinna on koondunud kogu Lõuna-Rootsi eestlaskond, kaasaarvatud Kopenhaageni eestlased, kes põrnugi ei pea paljaks Taanist Rootsi sõita selleks et kohata teisi eestlasi.

MILLINE OBJEKT?

Loomulikult oleks puhtakultuurilise oma maja hankimine kõige sihtmeelised, sest üritused loomulikult, ka siis kui need on küllaltalt seel muumikad, on siiski ajutise loomuga. Samuti ei annaks need võimalikku sama "omanditunnet" nagu seda kahtlemata teeks oma maja, mida ju saaks soovikohaselt ja vastavalt oma maitsele välja ehitada ja kujundada.

Oleks ju hea, kui suudaks leida mingit hoonet linna tsentris, mis ju tähendaks seda, et kaugused oleksid kõigile enamvähem ühtlased. Ent teisalt pole kaugused Eskilstu-

nas nii suured kui suurlinnades, kus eestlased on sunnitud sõitma tund või rohkemgi, et pääseda kesklinna. Nii võiks äärmisel juhul diskuteerida ka objektide, mis asuksid pisut kõrvalt.

Ankeetlehel esineb koguni küsimus, kas soovitakse osta villat või üheperekonna elamut. Uute määruste kohaselt nimelt esineb võimalus uusehitisteks. Ideoloogiliste organisatsioonide jaoks, kusujuures võib saada toetusi 40 protsenti ehituskuludeks ja 50 protsenti sisustuseks. Ainus viis seob selles, et hoonet peab olema ühiskonnale avatud. Igatahes uurib toimikond lähemalt ka eespool nimetatud võimalusi.

SOOVID

Maja enda osas oleks muidugi sooviks, et sääl leiduks kõigepealt üks suurem saal, mahutavusega vähemalt 50 isikut. Peale selle väiksemad tuba, kus võiks toimuda muu tegevus kokkutulekute raames jne. Hädavajalik on muidugi köök, kaasaegne sanitaarvarustus ja eelkõige see, et ruumid oleksid meelitatavalt kaunid. Nii et inimene oma vabal ajal häämelega tuleks sinna kohtuma sõpru-tuttavaid või korraldada ka perekondlikke kokkutulekuid, näiteks pulmi jne.

Lembit Aring kriipsutab erilisel viisil, et mida suurem on sissemaksusumma, seda väiksemaks kujunevad hiljem mahamaksud. See aga väheneksid ka üürid eestlastele endile. Muide, organisatsioonid Eskilstunas on täielikult üksmeelsed, et Eesti Maja kasutamise eest tuleb muidugi ka üüri maksta — tegelikult tuleks seda teha ka mujal, kui kasutatakse rootslastelt üüritud lokaale.

Eskilstuna Eesti Maja võiks väga hästi kujuneda kogu Kesk-Rootsi eestlaste kohtumiskohaks, kuna tulinajalise autosõidu kaugusel asub terve rida keskusi, kus elab eestlasi. Näiteks Örebro, Västerås, Strängnäs ja kasvõi Södertäljeni välja. Teretunud oleksid kõik.

Juurde võib lisada ka seda, et hoonet hankimisel suhtub Eskilstuna linnavalitsus eestlaste plaanidesse ülimalt positiivselt. Näiteks on linnavalitsus eestlaste Bengt Gustafsoni isiklikult lubanud, et toimikonda pidevalt informeeritakse vabadest objektidest.

TOIMIKOND

Eeltööde tegevusse Eskilstuna Eesti Maja toimikonda kuuluvad praegu esialgu neli isikut: majandusteadlane ja Förenade Fabriksverkeni büroodirektor Lembit Aring, Bolinder Munkтели revident Väinö Esken, samas ettevõttes töötav tsiviilinsener ja konstruktor Mari Kiiver ja Eskilstuna pensionäride ühingu esimees Johanna Popp. Lembit Aring märgib, et tööd on

siiani rohkem tehtud, näiteks pole ankeetlehtede koostamine ning väljastamine 333 leiikonnale sugugi nii kerge, kui seda võiks arvata. Peale selle on toimunud rohkem läbirääkimisi rootsi ametiasutustega, peetud koosolekuid jne. Rõõmustav on see, et eestlased on asjast väljastatud. Näiteks ainuüksi posti- ja muudeks asjaajamise kuludeks pandi organisatsioonide esindajad üksteisest vajaminevad summad täiesti spontaanselt kokku.

Lüpsus nendib Lembit Aring, et tulevane Eesti Maja peab olema institutsioon, mis on kõigile avatud, hommikust hilisõhtuni ja iga päev. See kindlasti nõuab teatud panust ka kohalike eestlaste poolt hooliduse ja muus osas, kuid entusiastidega saadakse ka sellest üle. Teiste eesti majade eeskujul võiks moodustada Eesti Maja Klubi või midagi taolist.

Järgmine põhjalikum koosolek E. Maja küsimuses toimub juuli 6. septembril, mil peaksid kohal olema ka vastused väljasaadetud ankeetlehtedele. (EPL/JA).

Arvustust kunstnikele Rootsist

Toronto Vaba Eesti Sõna lõi oma 25. augusti numbris helikunsti Olga Plaksi arvustuse ülemaailmsele Eesti Päevade interpretide kontserdi kohta, kus Rootsiis saabunud esindajate kohta üteldakse järgmist:

"Sopran Lehti Aug esitas Julia Aaria E. Aava oop. "Vikerlased" sisse-elavalt ja hooagalt ja lisaks Ed. Tubina "Nägemuse" ja Kaljo Raidi "Kuku sa kägu".

Viulidaja Alfred Piuskeselt kuulsi-me esimeseks E. Oja "Magasiitlite tantsu", teiseks J. Aaviku "Albumile" ja kolmandaks E. Tubina "Sikurav looni". Kunstnik omab ilusa kandva tundi ja hooaga tehnikat, mille tõttu "Magasiitlite tants" Oja trioloogiast eriti särava esituse osaliseks. Lisaplanat kunstnik esitas A. Lemba "Poeme d'Amour". Harry Kiisk oli mõlemile solistile osavaks saatjaks klaveril.

Järgmise numbrina noor bass Valdek Jüriso esitas suure trummi saatel Harry Olti "S shillingtrükk". Kalju Lepiku sõnadele. Noor bass omab mitte ükski sügava ulatusega paljutootava bassihääle, vaid ka kujundada paistva lavalise ande väljendada vaeu talutsatud emotsioone ning veenavaid dramaatilisi momente."

Kui intensiivne on Eesti kirikuelu?

Esimesel poolaastal 1972 peeti Stockholmis 143 jumalateenistust eesti keeles, nagu selgub kokkuvõttes EPL-is pealkirja all "Kiriklike teatid" ilmunud kuulutustest. Peale selle on ajakirjanduses ette teatatud 24 muust kiriklikust kogunemisest nagu piibli- ja palvetundid. Kui sellele lisaks arvata veel koguduste kooriharjutused ja EELK leeriõpetuse tunnid, saame pildi pealinna eestlaskonna kirikuelust.

Eestlastele on ajavahemikus jaanuar — juuni 1972 peetud jumalateenistusi 24 keskuses, kusujuures kõige intensiivsemalt töötatakse Stockholmis, kus kõik meie kristlikud kogudused on esindatud: kaks luteri kogudust (EELK resp. eestikeelne rootsi kirik), kaks ortodoksikiriku kogudust (eesti resp. soome) ja kolm vabakirikut (baptistid, nelipühilased ja evangeliumi kristlased kogudus, nn. marleylased).

Kokkuvõtte kiriklike teadetest ei anna siiski üglast pilti eestlaste kiriklikust tegevusest Rootsis, sest, nagu ülal tähendatud, ei kuuluta ta kõiki kogunemisi ajakirjandusse kaudu. Eriti käib see vabakirikute kohta, kus vabamad välised raamid võimaldavad jumalateenistuste pidamist lühemajalise etteatamisega. Peeneli kuulutab mõni kogudus ainult era-korralisi jumalateenistusi seoses suute pühadega ja väliskülastiste esinemiste puhul, mitte aga korralisi pühapäeva jumalateenistusi.

Alljärgnevalt esitame eri keskuste jumalateenistuste üldarvu (kõik kirikud kokku). Nendest on EELK-l olnud jumalateenistusi 16, baptistidel ja nelipühilastel kummaltgi 10 paigas.

Mainitagu siinjuures, et Norrköpingis ja Borås'is on kõigil vabakirikutel ühine tõe (+) märgib, et liisaks jumalateenistustele on peetud tagasihoidlikuma vormiga piibli- ja palvetunde.

Stockholm 143 (+), Göteborg 87 (+), Norrköping 40 (+), Eskilstuna 25, Borås 21 (+), Alingsås 12, Helsingborg 11, Uppsala 8, Västerås 6, Halmstad, Hofors ja Mölndal 4, Kumla ja Landskrona 3, Olofström ja Västerås 2, Jönköping 1 (+), Gävle, Jönköping, Lund, Malmö, Södertälje ja Örebro 1, Bergsjö (+).

A. ROOS

RAAMATURIIUL

UURIMUS H. SALUT

Lundis ilmus autori kirjasusel dotsent Herbert Salu kirjanduslike ühiskonnade raamat pealkirjaga "Utopia ja futuroloogia", mis sisaldab 129 lehekülge. Uurija puudutab utopia mõistet üldiselt, ja tuues näiteid selle levikust kirjanduses nii väljapoole kui Eestis. Ta käsitleb ka teadlaste tulevikunägemusi, kirjanike pessimismi jne. Edasi puudutatakse ilukirjanduse väärtuskriteeriumeid, väärtusnormide muutumist, kirjanduse suhet poliitikaga, üldist normide muutumist tänapäeva ühiskonnas, samuti puudutab ta pärisvaid ja muutuval väärtushinnangul. Huvitav peatükk on ka Põhjamade kirjanike kongressist Kopenhaagenis a. 1919, millest osa võttis ka Gustav Suits ja esines sõnavõetuga. Lüpsus kõneleb autor pisutvast ja muutuvas väärtushinnangust, hinnanguraskustest, kergehüürustavast ajavitekirjandusest, futurismist, Siurust jne. Raamat on varustatud isikunimedega registriga. Saadaval Eesti Kultuuri Koondises hinnaga kr. 19.

60-leheküljeline raamat sisaldab peale ingliskeelse sissejuhatuset ning pildimustrite ka ajaloolise osa. Kogu pildimustrist on rikkalik ja kudu-misjuhised lihtsad ning kergesti mõistetavad.

Eesti kooli tegevus algab Eskilstunas

Eskilstuna Eesti Täienduskool koos mänguringiga alustab tegevust reedel, 1. septembril kl. 18 Tõrneroskolnais, Kyrgokatan 4.

Kooli õpetajaskonda on endine, kuid tegevuse enda osas võiks märkida, et uudisena Eskilstuna eestlastele organiseeritakse mänguring, mis on ette nähtud eelkoolilastele lastele. Mänguring muidugi töötab paralleelselt tavallise kooliga.

Seega on kooli teretunud kõik Eskilstuna ja ümbruskonna eesti lapsed, kolmandast eluaastast alates.

Juutide ähvardus Moskvale

JERUSALEM — Ühendriikides tegutseva sõjaka Jewish Defence League juht rabi Meir Kahane märkis Jerusalemas, et liiga hilmed hakkavad pantvangi võtma N. Liidu diplomaate Ühendriikides juudi õpetlastele peale rasked väljajäätumise maksum. Rabi Kahane märkis, et ta on sellest otsusest informeeritud ka Ühendriikide välisministri Rogers'it, saates talle vastava kirja.

● Ohio osariigi riigisekretär otsustas, et kommunistliku partei sekretär Gus Hall paigutatakse presidendil kandidaadina valimistele novembrikuus. Illinoisi osariik lükkas aga kommunistide kandidaadi tagasi põhjusel, et nad keeldusid allakirjutamast loiaalsuse vande.

● Edison, New Jersey osariigi, Sündis Reet (n-na Kerjan) ja Imre Karule poeg Karl Kristjan tekkis lapsena.

Ajakiri eestlaste suvikohast

Naisajakiri "Damernas Värld" (nr. 29) tutvustab Stockholmis eesti perekonda Mokst suvisel kodus Skånes Yatadi lähedal, selle reo-veerimist ja sisustamist mitmete värvipiltidega.

Maret Moks on nimelt rakendus-kunstnik ja teostanud mõeldud sõjandist pärineva "skånelänga", mille ta oma riigiteadlastest mehe Leo Moksiga mõned aastad tagasi ostis, eriliselt pieteediga stilli vastu, m.h. ostes oksjonilt — ajastusse — kuuluvaid mõeldud ja tekstiile. Reportaaz on mõeldud näitena, kuidas vanu taluhooneid saab kasutada ja kujundada mugavaks ja kauneiks suvilateks, ilma et vana talupojakultuuri tore hõng kaoks.

Leinateateid

Armast kauaaegset perekonna sõpra

Hildegard Sirkel'it

leinab

HERBERT IDAVAIN
perekonnaga

Elu on üürrike, kuid mälestus püsib!

Armast

Harald Ollino't

leinavad kurbuser

TAMARA

RIKU

KRISTA PEREKONNAGA

Ootamata surma läbi lahkunud armast sugulast ja sõpra

Harald Ollino't

mälestavad leinas

HELMUT UIBO
abikaasaga

HILAR ADUR
perekonnaga

ELEN ADUR
VALTER UIBO

Armas

Hildegard Sirkel

Mälestus Sinust on jäädav!

KAUPO TARTU
perekonnaga

PRIT SIBUL

Armast sugulast

Hildegard Pauline Sirkel'it

mälestab leinas

MIHKEL LUGUS

Oma armast abikaasat

Hildegard Pauline Sirkel'it

kes lahkus igaveseks meie hulgast 27. augustil 1972

mälestab leinas

ARNOLD

Matusetalitus toimub laupäeval, 2. sept. kl. 11.30 St. Sigfrids kapellis Kvibergi kalmistul Göteborgis.

Armast üde

Hildegard Pauline Sirkel'it

kes lahkus vaikselt meie hulgast mälestavad

ELFREDE ja FERDINAND

Puhka rahus.

Nii kui püaks kullas Aurab kastetilgake. Nõnda imme saab nullaks Närtis nagu lilleke.

Viis naist EP-muljeist

Algus lk. 1

malt Eesti Päevade avamises Toronto Eesti Majas, ettekannetest Seedrionus, rongikäigust ja valguspeost. Kuna meie lehes on nendest üritustest juba varem ulatuslikult kirjutatud, ei lasku meie Ada Otema ettekande üksikasjadesse. Meie ei tee seda samal põhjusel ka teiste ettekannete puhul.

Järgnevalt anti heliüldilt Rahvuskongressil esinenud Udo Petersoo ja peapiskop Konrad Veemi sõnavõtte, kuid helikvaliteet oli kahjuks puudulik.

Karin Saarsen näitas nüüd ta enda võetud värvilist kitsafilmi; lisa-des juurde mõningaid tutvustavaid kommentaare. Ta mainis, et film ei olnud algselt mõeldud reportaazh-dokumendina, vaid isiklike huve matkiva üritusena. Film algas võtte-tega lennukilt lennul üle Gröönimaa, edasi nägime pulmapüü ühes eesti perekonnas, agronomide kokkutulekut ühe kolleegi kodus, rahvapidu ja Miss Estoni valimist Casa Loma lossis. Film lõppes efektsete, meeleolu-rikaste stseenidega eestlaste rongi-käigust Toronto impoosantse raekoja ette ja J. Diefenbakeri kõnest seal. Selles lõigus oli palju värvilist sil-marõmu ja patriootilist meeleolu. Kuulajale südamelehedane pano-raam rongikäigust lehvivate sinis-taht-valge lippude all "Freedom for Estonia" taevavalguses tõi saali üle-va meeleolu — Karin Saarseni film sai muljetelise selgroots.

Eli-Maria Hallap oli oma mul-jed sünnastunud soojasüdameliselt ja tundeühiliselt, neid kandis sisemi-ne paatos. Ja nagu Ada Otema, kin-nitas temagi, et ta ei ole midagi nii meeltilendavat oma elus üle-ja kaasaelanud kui nüüd Eesti Pä-eva suurpidustustel. Kõige impo-neerivama mulje jättis rongikäik, laulupidu ja valguspidu.

Ta kahjatses, et laulupeo kavasse ei olnud võetud ühki maestro Juhan Aviku laulu, kellel ometi on suuri teened eesti laulupidude kor-raldamisel.

Leni Römmner võitis vaatluse alla Eesti Päevade tähtsüüritused. Ta kons-tateeris, et teatrietelaste panus oli tähelepanuväärivalt suur: 6 lavastu-sega anti kokku 11 etendust. Stock-holmi Eesti Teatri esinemine sai aja-kiirjanduses kiitvate hinnangute osa-liseks. Leni Römmner leidis, et teat-ri töö paguluses on, kuidagi tühka-triinu osas — juhtivad kesrganisat-sioonid ei pööra sellele suuremat tä-helepanu ega huvi ja ei maitse seda oma sõnavõttes.

Helmi Mäelo esines viimasena, kõ-neldes Eesti Majades Kanadas ja USA-s. Ta kirjeldas lähemalt, kuidas rajati ja peetakse üleval Eesti Majad

Ootamatult lahkus igaveseks minu armast abikaasa, meie kallid isa, vanaisa ja äi

Harald Ollino

* 15. 1908 Pärnus
† 29.8. 1972 Västerås

Mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA

TOTRED

perekonnadega

OMAKSE

Eestis

Matusetalitus toimub reedel, 8. septembril kell 13 Korsets kabelis Västerås surmaial.

Bonni riigisekretärid võtsid vastu pistiseid saladokumentide eest

Bonnis lahkusid oma soovil kaks riigisekretäri, kes olid andnud sala-jasi andmeid Baueri kirjastusele, kusjuures neid publitseeris muu-hulgas ajakirjas Quick. Selle toi-metusruumides Bonnis teostas mõ-ne aja eest politsei põhjaliku läbi-otsimise, ametliku põhjendusega läbi uurida raamatupidamist, kuna kahtlustati, et ajakirja oli riigimak-sudest kõrvalle hiilunud.

Toimetusest aga avastati dokumen-te, mis tõestasid, et ajakirjal olid head sidevad võtmeasjad riigimak-sudele. Samuti sa-di kindlaks teha, et ajakirja maksis andmeteandjatele pistiseid ja üsnagi suuri summasid.

Ajakirja kahtlustati juba ammu ša-laandmete avaldamises, mis pärinesid otsesed Bonni riigiametnikelt. Suuri-mat sensatsioon tekitas muidugi ar-tikkel, mis käsitles riigisekretär Egon Bahri salajasi läbiraakimisi Moskvas enne idalepingute sõlmimist. Too-kord avaldas Quick Bahri poolt teh-tud mustandeid ja afäär läkski sak-sa pressiajalikku "Bahri-paberite" nimetuse all.

Mõlemad riigisekretärid omasid Baueri kirjastusega niinimetatud "nõuandja-lepingu" ja said oma tee-nete eest umbes 4500 krooni kuus. Pärast politsei läbiotsimist läksid mõ-lemad sekretärid omal algatusel eise-ministri juurde ja tunnistasid oma patud illes.

Seepeale avaldas poliitiline näda-lajakiri Der Spiegel kogu skan-daali ja mõlemad riigisekretärid olid sunnitud lahkuma. Enne seda said nad aga mõlemad korraliku ja avaliku peapesu ka liidukanisler Brandti käest, kes toonitas, et lii-dupäevaliikme "nõuandjate-kon-taktid" on mustaks plekiks Liidu-vabariigi demokraatias üldse ja pisti-ste vastuvõtmine on seda eriti. Pärast valimisi hakatakse asja lä-hemalt arutama ühes Brandti.

Muidu aga on riigisekretärid olnud valitsuse vastu igati lojaalsed ja po-liitiliselt kuulub üks neist vabademo-kraatide erakonda ja teine on sotsi-aldemokraat.

Lääne-Saksamaal oletatakse, et skandaal riigisekretäridega kujuneb üsna suureks probleemiks Brandti valitsusele, eriti lähenevate valimiste taustal. Asja ei tee põrmugi pare-maks ka majandusministri Karl

Torontos, Vancouveris, Chicagos ja Lakewoodis. Ta rõhutas eestlaskonna ohvrivalmidust vajaliku kapitali kok-kupanemisel ja vabatahtlikku tööpa-nust talgute korras majade ehitami-sel ja korras hoidmisel kaasa olla. Kuulsime Chicago eestlaste algatu-sest oma Eesti Maja juurde luua se-gaabiuliste klubi.

Segaabiuliga seotud eestlased kaovad sageli asupaigamaa ühis-konda, säärase klubi kaudu saaks võõrdumisele eesti ühiskonnast vas-tu töötada ja mõnegi neist kaasa tõmmata osa võtna ka eesti ühis-konna üritustest ja neid toetama. See soodustaks muide ehk ka ees-tikeelse ajalehe ja raamatu levi-misele säärastes perekondades. Hel-mi Mäelo esitas küsimuse, kas oleks mõtet rakendada säärane segaabi-uliste klubi ka Eesti Maja juu-res Rootsis? Mida arvavad sääraste klubi näiteks meie lugejad? Sõ-na on vaba!

Kõik ettekanded võeti vastu publiku soojade kiiduvaldustega ja Kul-tuuri Koondise esimees L. Laid täna-ses esinejalid. Karin Saarsenile ula-tati punaseid roose ja hiljem kohvi-lausa annetatud mälestuseks koosviibi-jate allkirjadega Vello Salo asjailmu-nud üldtoetus. Mitmekülgset ande-kas Karin Saarsen on oma loomingu-ga ja esinemistega kirjandusühitu-tel jätanud Stockholm eestlaskonnale parimad muljed ja me soovime edu ja kordaminekuid ta ettevõtmistele uuel asupaigamaal. Önn kaasa!

ED. REINING

Schilleri demonstratiivne kohalt lah-kumine.

Kristlikud demokraadid on aga tei-nud opiniooniurimuse, mille kohas-tel vähemalt praeguses staadiumis pole oodata valitsuse vahetust. CDU/CSU sed uurimus kohaselt 47 prot-senti pooldajast, SPD sai 42 protsen-ti ja FDP kaheksa (EPL/JA).

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Peajumalat, 3/9 kl. 15 Jakobis, kog. õp. oreil H. Kiisk, armulaud, laululehed.

GÖTEBORG: EELK Gbg ja Lääne-Rootsi kog. piiskoplik jumalat. Kristi-ines 10/9 kl. 14, peapiiskop K.Veem, oreil PG Strömberg, laululehed. Pärast jumalat. koosviibimine kohvilau-as kog. majas, Götgatan 15.

EESTI AP. ÖIG. KIRIK

STOCKHOLM: Matteuse kog. Lili-kyrkas, Vanadiv. 33 liturgia 3/9 kl. 11. Ombluse ja õpperingi algus. Tee-nib ülemp. M. Juhkam.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Eesti Nelipühi Ki-rik, Bråvallaig. 11, 3/9 kl. 10 püha-päevakool, kl. 11 jumalat. Helno Viikholm ja Leo Mondschein abika-asadele Norrköpingist, koor ja noo-red. 5/9 kl. 19 piibli- ja palvet.

STOCKHOLM: Normalmi Bapt.-Kirik, Norrtullig. 37, jumalat. 3/9 kl. 15, O. Loogna, külalisena kirikulaul-ja Asta Kaups Torontoist.

ESKILSTUNA: Nelipühi Kirik Fi-ladelfia, Smedig. 23, jumalat. 2/9 kl. 15, bussitais külalisi Stockholmist, kö-net ja laule.

GÖTEBORG: Tabernaakel, Stureg. 37, jumalat. 2/9 kl. 17. Blå Bandeti saalis, Erik Dahlbergsg. 10 jumalat. 3/9 kl. 11, O. Loogna.

GÖTEBORG: Parkg. 1 raamatu-kaupl. kõrval jumalat. 2/9 kl. 18 ja 3/2 kl. 15. Jonseredis Kyrkog. 3 B, c/o Vilisaar 6/9 kl. 18. Pühapäeva-kool algab 10/9 kl. 15.

NORRKÖPING: Tabernaakel, Kungsg. 26, jumalat. 3/9 kl. 13. J. Adelman jt. Betania, Bråddg. 54 pal-vet. 2/9 kl. 18, kõnet ja laulu heli-lindit.

NORRKÖPING

Kooli a...
Õppetöö Norrköpingi Eesti Täien-duskoolis ja Täienduskeskkoolis algab reedel, 8. septembril eelmiste aastate eeskujul Haga kooli ruumides algu-sega kell 17.30. Eelregistreerimine po-le vajalik. Kõik endised ja uued õpi-lased teretulnud.

Kanada TV

Algus lk. 1

teie "Esto-Poweri" rinnamärk ning noorte uhkus seda kanda. Mind ül-latas minu enda vähepe teadlikkus...
Kõik, mis teadsin eestlastest oli, et neil on ilusad tüdrukud, kes häs-ti võimlevad... Olin ühe sõnaga val-mistatud. Nii väike kaputis inime-si suudavad korraldada nii suured pildupeavad.

TV-team jutustab, et nad on esi-mese versiooni filmist uuesti lahti lõiganud, kuna nende arvates ei olnud selles versioonis suudetud e-da-si anda seda õiget meeleolu. Alati ot-sast peale ja teisel korral läks juba ägisti.

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lõrdag

TELEVISION 1

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskpråkiga program:
10.00 Lasten TV: Paapuri.
Barnprogram: Babord. Textat på svenska.

10.20–11.00 Svea-mamman otfolapset.
Toinen osa: Sosiaaliset otot. Ruotsissa on n. 200 000 suomalaista, heistä n. 110 000 parhaassa työssä. Mitä he asuvat, viettävät vapaa-aikaa, entä miten ruotsalainen yhteiskunta auttaa heitä silloin kun vaikeudet ovat edessä?
Moder Sveas adoptivbarn: 2. De sociala förhållandena. Textat på svenska.

14.30 OS i München. Färg. Blå simring, friidrott, stavhopp final.
16.00 ca TV-nytt, väder.

OS i München, forts. Färg.
19.00 Nu seglar Pip-Larssons. Färg. Till havs.

Medverk. Kerstin Andersson, Håkan Englund, Per Molander, Kristina Olovsson, Cecilia Sjöblom och Alexander Åhrhus. Berättare: Hans Dahlberg.

19.30 TV-nytt, sport, väder.

20.00 Cousteaux undervattensvärld. Färg. 13. Sjödjungfrur.

20.50 Det händer i ettan. Färg.
21.00 Prima primadonnor. Färg. Melofantasierallan, kulturarbetets döttrare eller "Om dagen vid mitt arbete". 1. Elisabeth Söderström önskar Kjerstin Dellert.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.

22.10 TV-nytt, väder.
22.15–23.30 Syndapengar. Färg. Västyskt drama om tre unga män som planerar och genomför den perfekta kuppen. Manus och regi: Peter Adam.

TELEVISION 2

9.45–14.00 OS i München. Färg. Blå rodel final och friidrott försök.
18.10 VM-schack. Färg. Den gångna veckans spel.

18.30 Fägel, fisk eller mittemellan. Färg. Sparven.
18.55 Väder.

19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.

19.30 Karlstaden. Färg. Staden suwano i västra Japan är känd för sina karpar, som fritt simmar omkring i stadens kanaler.

20.00 OS i München. Färg. Blå höga hopp damer final, cykel, judo, tyngdlyftning samt ett sammandrag från eftermiddagens direktsändning i TV 1.

21.00 TV-nytt.
21.05 Blod och guld – amerikansk film från 1936. Regi: James Cruze. I rollerna: Edward Arnold, Lee Tracy, Binnie Barnes, Katherine Alexander.

22.40–0.40 OS i München. Färg. Blå höga hopp damer final, tyngdlyftning, fäktning florett, basketboll, volleyboll, vattenpolo, boxning och cykel.

TV Söndag

TELEVISION 1

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskpråkiga program:
10.00 Uutisviikko.
Nyhetsvecka.

10.25 Tapaus Ritva Valkama. Tässä hän on: täysipainoisena, monikavvoisena ja niin ihmisenlähisenä, sielullaan Anita Wälkki, Pertti Palo ja Seppo Korjus.
Ritva Valkama show. Ett underhållningsprogram med Ritva Valkama och hennes gäster Anita Wälkki, Pertti Palo och Seppo Korjus. Textat på svenska.

11.00–12.15 Högmässa. Färg. Fån Osby kyrka i Skåne.
15.00 OS i München. Färg. Blå friidrott och simning.
18.00 ca TV-nytt, väder.

OS i München, forts. Färg.
19.00 En syförening i Östervåla

Uppland. Medverk. Artur Erikson m.fl.

19.30 TV-nytt, sport, väder.
20.00 I det lugnaste vattnet. Färg. Engelsk pjäs om ett medelålders äkta par på en weekend-utflykt. Manus: Julia Jonas.

I rollerna: Margery Mason, Bryan Pringle, Richard Pearson, Lorna Heilbron, Paul Aston, Emma Jane Davies.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

21.50 OS i München. Färg. Krönika av Lennart Hyland.
22.10 TV-nytt, väder.

22.15–22.45 Fransoser. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.00 TV 1-kikaren. Färg. Om, ur och kring program som kommer i höst.
21.25 Bonne nuit – polsk novellfilm.

22.15 En sky av vittnen. Färg. Engelsk TV-deckare efter en roman av Dorothy Sayers. Del 1. I rollerna: Ian Carmichael, David Langton, Glyn Houston.
23.00–23.45 Varför gömmer du dej i häcken. Färg. Jarl Kulle som Lenny Bruce.

TELEVISION 2

För de yngsta:
16.30 Balthazar. Färg. 9. Flygande Fabian.

16.40–17.05 ca Pellepennan och Suddagumman i Alladeland. Färg. 1. De träffar barn som leker.

18.30 Kompisar i plugget. 5. Papegojan.
18.55 Väder.

19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.

19.30 Woopes band. Färg. Bob Kerrs dixielandband underhåller.

19.50 Vad blir det av ditt ansikte? Färg. I livsåskådningsserien utnämningens fonte program presenterar Jean Paillard sin katolska tro.

20.00 OS i München. Färg. Sammandrag från eftermiddagens direktsändning i TV 1 samt höga hopp, tyngdlyftning, cykel och judo.

21.00 TV-nytt.
21.05 Utmaningen. Färg. Jean Paillard utmanas om sin katolska tro av TV-tittarna och en frågepanel: Per Arne Axelsson, Eva Sköld (regissör vid Malmö Stadsteater), Bernt Eklundh (kulturredaktör på GP).

21.55 Lagen skall ha sin gång. Färg. Amerikansk film om två rättsfall.

22.45–00.40 OS i München – blå cykel, tyngdlyftning, boxning och segling. Färg.

TV Tisdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
6.30–6.50 Naturkunskap åk 1. i. Förr och nu. Gymnasiet.

9.20–9.40 Efter gymnasieskolan. Fritt val?
10.00–10.15 Switch on. 1. Lågstadiet.

10.15–10.45 Matematik åk 1. 1. Lärarprogram.
12.00–12.15 Titt ut i naturen. 3. I skördetid. Lågstadiet.

12.20–12.40 Världens natur och klimat åk 7. 2. Naturens omvandling. Högstadiet.

12.45–13.05 Musik 3 åk 3.
13.10–13.30 Människan och naturen. 1. Åta och åtas. Mellanstadiet.

13.30 OS i München – blå kanot, dressyr, boxning, basketboll, handboll och volleyboll. Färg.

18.00 ca TV-nytt, väder, därefter OS i München, forts. Färg.
19.00 Nu seglar Pip-Larssons. Färg. Del 2.

19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Sverige – en soptipp. Färg. Skall våra sopor slängas i naturen, brännas eller komposteras?

20.25 Önskeerpressen. Färg. Sven Lindahl visar vad titlarna väljer.
21.10 Kammarkören möter Svend Assmussen. Medverk: Svend Assmussen, Bengt Hallberg, Görg Riedel, Egil Johansen, Kammarkören och Eric Ericson.

21.50 OS i München – krönika med Lennart Hyland. Färg.
22.10 TV-nytt, väder, sport.

22.20–23.05 En sky av vittnen – engelsk TV-deckare efter Dorothy Sayers roman. Färg.

TELEVISION 2

För de yngsta:
16.30 Balthazar. Färg. 7. En stormig historia.

16.40–17.05 ca Pellepennan och Suddagumman i Alladeland. Färg. 2. De träffar barn som äter.

18.30 Följ med till järnvägsstationen. Färg.
18.55 Väder.

19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.

19.30 Ett splittrat Norge. Den 24–25 september skall Norge ha folkomröstning om EEC. Ett reportage in-

för slutstriden om den bittraste valkampanj som normmännen upplevt.
20.00 OS i München. Färg. Sammandrag från eftermiddagens direktsändning i TV 1 samt tyngdlyftning och boxning.

21.00 TV-nytt.
21.05 Columbo – amerikansk TV-långfilm med Peter Falk som detektiv Columbo. Färg.

Den andra av de fem långfilmer ur serien som TV 2 visar i höst.
22.20 Uppslag på uppslag. Färg. Nisse Ahlrot bladdrar i en tidning.

22.35–00.10 OS i München – blå boxning, brottning, fäktning, handboll, segling och tyngdlyftning. Färg

TV Onsdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
8.30–8.55 Socialkunskap – när nöden är som störst. 1. Fänge eller fri? Gymnasiet.

9.00–9.25 Svenska. 1. Lärarprogram. Lågstadiet.

9.45–10.00 Matematik. 1. I trollskogen. Lågstadiet.

10.10–10.25 En naturtyp om hösten. Höstliv. Högstadiet.

12.45–13.00 Matematik. 1. I trollskogen. Lågstadiet.

13.10–13.30 Vardagslivets kemi. 1. En dag med Eva. Högstadiet.

13.30 OS i München – blå cykel, friidrott och kanot. Färg.

18.00 ca TV-nytt, väder, därefter OS i München, forts. Färg.

19.00 Fabernas värld. Färg. Tango hittar på nåt skarp.

19.05 Kompisar – amerikansk underhållningsserie med Don Adams, Rupert Crosse, John Doucette och Dick van Patten.

19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Broken Hill. Färg. Den engelske reportern Allan Whicker har besökt gruvstaden Broken Hill i Australien – en stat i staten, helt styrd av sina mäktiga fackföreningar.

20.30 Storbandsjazz. Stan Kentons orkester i en upptagning från Köpenhamn.

21.20 Fransyskor. Om människor i Frankrike. Kalle Sjunnesson berättar.

21.50 OS i München – krönika med Lennart Hyland. Färg.

22.10 TV-nytt, väder.
22.15–23.00 En sky av vittnen – engelsk TV-deckare efter Dorothy Sayers roman. Färg.

TELEVISION 2

För de yngsta:
16.30 Balthazar. Färg. 8. Musikern Koko.

16.40–17.05 ca Pellepennan och Suddagumman i Alladeland. Färg. 3. De träffar barn som arbetar.

18.30 Min bror David. Färg. Tolvåriga Karon berättar om sin lillebror David, 4 år, som är utvecklingsstörd.

18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.
19.30 Kina i Sverige. Färg. Ett program om det stora intresset för kinesisk konst och filosofi inom de ledande kretsarna i Sverige och övriga Europa under rokokon.

20.00 OS i München – blå basketboll, boxning, volleyboll samt ett sammandrag från eftermiddagens direktsändning i TV 1. Färg.

21.00 TV-nytt.
21.05 I själva verket är det alltid något annat som händer – pjäs av Erland Josephson. Färg. Regi: Erland Josephson.

Medverkande: Max von Sydow, Olof Bergström, Maj-Britt Nilsson, Holger Löwenadler, Gun Arvidsson.
22.05 Svenskarna i skrattpengeln. Färg.

22.30–00.30 OS i München – blå basketboll, boxning, brottning, bågskytte och segling. Färg.

TV Torsdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
9.45–10.05 Rytmen och rörelse åk 3. Lågstadiet.

Vuxenutbildningen:
11.00 Tellus. Färg. 2. Uppbyggande och nedbrytande krafter.

11.30–12.00 Tellus. Färg. 7. Havet.
Skol-TV:
12.20–12.40 Matematik åk 5. 1. Bråk. Mellanstadiet.

13.30 OS i München – blå boxning, basketboll, friidrott, kanot och volleyboll. Färg.

18.00 ca TV-nytt, väder, därefter OS i München, forts. Färg.

19.00 Nu seglar Pip-Larssons. Färg. Del 3.
19.30 TV-nytt, väder.

20.00 När vi sutit i vår bänk. Några minnesbilder från den gamla bygdeskolan samlade i Södra Sandsjö och Torskinge.

20.30 Pop: Middle of the Road. Färg. Den skotska popgruppen Middle of the Road på scen med "Chirpy Chirpy Cheep Cheep" och andra hits.

21.00 Människojakt. Färg. 23. Svart-sjuka.

I rollerna: Peter Barkworth, Alfred Lynch, Cyd Hayman, Robert Hardy, Philip Madoc.

21.50 OS i München – krönika med Lennart Hyland. Färg.

22.10 TV-nytt, väder.
22.15–23.00 En sky av vittnen – engelsk TV-deckare efter Dorothy Sayers roman. Färg.

TELEVISION 2

För de yngsta:
16.30 Balthazar. Färg. 9. Horatios medgångar och motgångar.

16.40–17.05 ca Pellepennan och Suddagumman i Alladeland. Färg. 4. De träffar barn som är i skolan.

18.30 Mumintrollet. Färg. 12. Rampfeber. Textat.
18.55 Väder.

19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.

19.30 Konst på dirrende strenger. Färg. Norsk TV har gjort ett program om Edvard Munchs målningar med dikter och texter som Obstdelfer skrev till dem.

20.05 OS i München. Sammandrag från eftermiddagens direktsändning i TV 1 samt boxning och handboll. Färg.

21.00 Tommy Körberg och hans vänner. Färg. En andra samlek med Kisa Magnusson, Göran Fristorp, Tommy Körberg, Björn Skifs, Sölar Plexus och Lasse Samuelssons glada musikanter.

21.50 TV-nytt.
21.55 Ett yrke för mamma – engelsk serie. Färg.

I rollerna: Gillian Raine, Tony Melody, Peter Firth, Rosalind Ayres, Stephen Temperley, June Brown, George Sewell.

22.40 Tellus. Färg. Vad händer med vår jord, med landskapet, vattentillgångarna och luften?

22.45–00.30/01.30 OS i München – blå basketboll, boxning, bågskytte, handboll, fotboll, fäktning och volleyboll. Färg.

— Själa vad man vill om fyrvakeriet, men vi blev i varje fall av med myggen!